

Tolga kommune

Budsjett 2017

og

Økonomiplan og Handlingsprogram 2017-2020

Kommunestyrets vedtak av 15. desember 2016



Foto: Sindre Riise

Innholdsfortegnelse

Rådmannens forord	s. 6
1. Mål, rammer, føringer, nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene, forslag på tiltak for å tilpasse driften til de økonomiske realitetene	s. 9
1.1 Mål	s. 9
1.2 Rammer	s. 10
1.3 Føringer	s. 11
1.4 Nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene	s. 14
1.5 Forslag på tiltak for å tilpasse driften til de økonomiske realitetene og skaffe nødvendig økonomisk handlingsrom	s. 16
1.5.1 Budsjett 2017	s. 16
1.5.2 Økonomiplan 2018-2020	s. 21
2. Utredningsoppgaver	s. 27
3. Beskrivelse av sektorene /enhetene (Tjenesteomfang og ressursinnsats, mål og resultatindikatorer, økonomisk ramme)	s. 28
3.1 Rådmann med stab og støtte	s. 28
3.1.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 28
3.1.2 Økonomisk ramme 2017-2020	s. 29
3.1.3 Mål og resultatindikatorer – kommunen overordnet	s. 30
3.2 Sektor – Samfunnsutvikling	s. 31
3.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats – samlet for sektoren	s. 32
3.2.2 Økonomisk ramme – samlet for sektoren 2017-2020	s. 32
3.2.3 Mål og resultatindikatorer – samlet for sektoren	s. 33
3.2.1 Kultur og utvikling	s. 35
3.2.1.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 35
3.2.2 Landbruk	s. 36
3.2.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 36
3.2.2.2 Økonomisk ramme for enhetene kultur/utvikling og landbruk 2017-2020	s. 36
3.2.3 Plan	s. 37
3.2.3.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 37
3.2.4 Teknisk	s. 38
3.2.4.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 38
3.2.4.2 Økonomisk ramme for enhetene plan og teknisk 2017-2020	s. 38

3.3	Sektor - Oppvekst	s. 39
3.3.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats – samlet for sektoren	s. 41
3.3.2	Økonomisk ramme – samlet for sektoren 2017-2020	s. 41
3.3.3	Mål og resultatindikatorer – samlet for sektoren	s. 42
3.3.1	Tolga skole	s. 44
3.3.1.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 44
3.3.1.2	Økonomisk ramme 2017-2020	s. 45
3.3.2	Vingelen skole og barnehage	s. 46
3.3.2.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 46
3.3.2.2	Økonomisk ramme 2017-2020	s. 47
3.3.3	Tolga kulturskole	s. 48
3.3.3.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 48
3.3.3.2	Økonomisk ramme 2017-2020	s. 48
3.3.4	Barnehagene i Tolga	s. 49
3.3.4.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 49
3.3.4.2	Økonomisk ramme 2017-2020	s. 50
3.4	Sektor - Velferd	s. 51
3.4.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats – samlet for sektoren	s. 53
3.4.2	Økonomisk ramme – samlet for sektoren 2017-2020	s. 53
3.4.3	Mål og resultatindikatorer – samlet for sektoren	s. 54
3.4.1	Helse	s. 57
3.4.1.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 57
3.4.1.2	Økonomisk ramme 2017-2020	s. 58
3.4.2	Institusjon	s. 59
3.4.2.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 59
3.4.3	Re-/habilitering og mestring	s. 60
3.4.3.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 60
3.4.3.2	Økonomisk ramme for enhetene institusjon og re-/habilitering og mestring 2017-2020	s. 61
3.4.4	NAV	s. 62
3.4.4.1	Tjenesteomfang og ressursinnsats	s. 62
3.4.4.2	Økonomisk ramme 2017-2020	s. 62
3.5	Interkommunale samarbeid Tolga kommune inngår i	s. 63
4.	Generelle rammebetingelser	s. 64
4.1	Befolkningsutvikling	s. 64
4.2	Økonomiske rammebetingelser	s. 64
4.2.1	Kommunesektorens samlede inntekter	s. 64
4.2.2	Skatt og rammetilskudd	s. 65
4.2.3	Eiendomsskatt	s. 65
4.2.4	Driftsinntekter	s. 65

4.2.5	Lønns- og prisvekst		s. 65
4.2.6	Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene		s. 65
4.2.7	Øvrige driftsutgifter		s. 66
4.2.8	Rente- og avdragsutgifter		s. 66

5. Investeringsprosjekter i perioden 2017-2020 **s. 67**

5.1 Investeringsprosjekter i 2017 **s. 67**

5.1.1	Oppgradering av bredbånd	2017	s. 67
5.1.2	Gatelys	2017	s. 67
5.1.3	Utbedringer kommunale boliger	2017	s. 67
5.1.4	Dølmotunet – restaurering av fjøstak, låvebrua mm	2017	s. 67
5.1.5	Kommuneplanens arealdel	2017	s. 67
5.1.6	Tolgensli boligfelt - infrastruktur	2017	s. 67
5.1.7	Kommunehuset – nye systemer	2017	s. 67
5.1.8	Ventilasjonsanlegg og rehabilitering - Helsesenteret	2017	s. 67
5.1.9	Trafikksikkerhetstiltak – Vingelen	2017	s. 67
5.1.10	Lagerhall uteseksjon	2017	s. 68
5.1.11	Oppgraderinger kommunehuset	2017	s. 68
5.1.12	Detaljplanlegging ny barnehage og nytt kulturhus	2017	s. 68
5.1.13	Tak på Tolga kirke	2017	s. 68
5.1.14	Energisparingsprosjektet	2017	s. 68

5.2 Investeringsprosjekter i 2018-2020 **s. 69**

5.2.1	Utbedringer kommunale boliger	2018	s. 69
5.2.2	Gatelys	2018	s. 69
5.2.3	Tolgensli boligfelt – infrastruktur	2018	s. 69
5.2.4	Kommuneplanens arealdel	2018	s. 69
5.2.5	Ny barnehage og nytt kulturhus	2018	s. 69
5.2.6	Tak Tolga kirke	2018	s. 69
5.2.7	Ny barnehage og nytt kulturhus	2019	s. 69
5.2.8	Tak på Tolga kirke	2019	s. 69
5.2.9	Ny bil teknisk	2019	s. 69
5.2.10	Garasje teknisk – nye porter	2020	s. 70
5.2.11	Lift teknisk	2020	s. 70

5.3 Investering – VAR-område – selvkost 2017 **s. 71**

5.3.1	Vingelen rensepark – nytt basseng	2017	s. 71
5.3.2	Hovedplan – vann og avløp	2017	s. 71
5.3.3	Sandfilter – vannverket	2017	s. 71
5.3.4	Ledningsanlegg – Vingelen	2017	s. 71
5.3.5	Utbedringer av vannkummer og hovedledningsnett	2017	s. 71
5.3.6	Prøveboring grunnvann – Tolga	2017	s. 71

5.4	Investering – VAR-område – selvkost 2018-2020		s. 72
5.4.1	Hovedplan – vann og avløp	2018	s. 72
5.4.2	Tolga Vannforsyning – Tallsjøen	2018	s. 72
5.4.3	Ny traktorhenger	2018	s. 72
5.4.4	Ny slamvogn	2018	s. 72
5.4.5	Tak – høydebasseng på vestsiden	2019	s. 72
6.	Vedlegg		s. 73
6.1	Budsjettskjemaer		s. 73
6.1.1	Driftsoversikt 2017-2020, budsjettskjema 1A		s. 73
6.1.2	Driftsoversikt 2017-2020, budsjettskjema 1B		s. 74
6.1.3	Investeringskjema 2017-2020, budsjettskjema 2A		s. 75
6.1.4	Investeringskjema 2017-2020, budsjettskjema 2B		s. 76
6.15	Investeringskjema 2017-2020, budsjettskjema 2B (VAR)		s. 78
6.2	Gebyr og betalingssetser		s. 79

Rådmannens forord

Budsjettjobbing i kommunalsektor er hardt arbeid. Det er krevende. Det er en kamp for å få kronene til å strekke til. Det handler om å finne en god balanse mellom hva en kommune må, hva den bør, men også finne plass til noe som skaper litt entusiasme og framtidstro.

Det vil aldri bli nok penger i kommune-Norge til å dekke både de lovpålagte oppgavene kommunen har, og de ønsker og ambisjoner en lokalpolitiker har for kommunen og lokalsamfunnet sitt. For ikke å miste både illusjoner og helsa tror rådmannen det er viktig at man setter fokus på å få mest mulig ut av de midlene man har, det være seg økonomiske eller kanskje aller helst den humane kapital en kommune besitter.

I Norge har vi inntektssystem som har til mål å sette alle kommuner i stand til å kunne gi noenlunde likeverdige tjenester. Iallfall er det slik rent statistisk og teoretisk. Men faktum er at inntekter blir omfordelt. Det har vi glede av. Det var varslet en gjennomgang av inntektssystemet i 2016, med virkning fra 2017. Rådmannen sa i sitt forord til budsjett for 2016 at vi ikke kunne forutsette at det ble til gunst for kommuner som Tolga. Ikke ga det høye odds og ikke har rådmannen blitt noen spåmann, men realiteten er Tolga virkelig får føle på konsekvensen av det nye inntektssystemet. En ordning i inntektssystemet som sikrer at kommuner ikke får for store endringer fra et år til et annet hjelper noe, men når man ser hele virkningen for økonomiplanperioden er endringen veldig stor. Men ikke bare nytt inntektssystem slår negativt ut, det gjør selvsagt også den relativt store nedgangen i folketallet.

Årets budsjettprosess har rådmann opplevd som veldig krevende. Det er jo ikke første runden vi må gjøre til dels store tilpasninger i driften. Inn mot 2014 ble det tatt kraftig grep for å skape større handlingsrom og nødvendig avsetninger. Det endte i stedet med mange ny tunge økonomiske tiltak i løpet av året, samt til dels store budsjettoverskridelser for øvrig. Det ga en særdeles krevende inngang på 2015. Kraftig grep måtte tas på et budsjett som allerede var vedtatt og et år som allerede var i gang. Litt flaks, men mest imponerende jobbing og stor lojalitet gjort at man kom veldig godt ut av 2015. 2016 ser ut til å kunne styres inn noenlunde i tråd med det man har vedtatt.

Jobbingen med budsjett for 2017 og økonomiplanen for 2017-2020 har igjen gjort det helt nødvendig å gjøre kraftige tilpasninger for å bringe balanse i forhold til den økonomiske realiteten man har.

Heldigvis en er det kultur for å skjønne alvor, ta ansvar og jobbe i fellesskap. Vi har bygd tillit, vi har jobbet i lag over tid og alle legger etter rådmannens syn ned en formidabel innsats for å komme i mål på en så god måte som mulig. Det gjelder så vel ledere, som tillitsvalgte og forhåpentligvis gjenspeiler dette seg også når politikere vedtar budsjettet.

Dette budsjettforslaget må kunne karakteriseres som en hestekur av dimensjoner. Og rådmannen mener at det gjøres uten av vi raserer dagens gode tjenester og tilbud. Selvsagt vil det måtte merkes. Det må jobbes både smartere og på andre måter. Men det er mulig å få til. Denne jobbingen har vært en prøvestein på om vi har valgt rett når vi har organisert mer sektorvis og derigjennom kunne fått mer helhetlige løsninger. Uten at vi hadde vært der er rådmannens påstand at dette hadde vi ikke kommet i mål med på en god måte.

Tolga kommune – kommune med tæl

Det er alltid viktig å kunne ha minst to tanker i hodet på en gang. Vi kan ikke bare ha fokus på hva vi må tilpasse og ta ned. Vi må også tenke kan vi gjøre nye grep som kan gi en positiv effekt. Detaljplanleggingen i forhold til nye barnehage starter før jul. I budsjettforslaget er det forutsatt at dette blir en realitet og denne står klar senest 1. januar 2019. Det er jo også gjort vedtak om detaljplanlegging og investere i nye kulturfasiliteter i Tolga sentrum. Noe som skal erstatte dagens Vidarheim. Det er tatt høyde for at man skal komme i mål med dette også.

For noen kan det kanskje synes krevende å forstå at slike grep foreslås når man så kraftig må tilpasse dagens drift. Kanskje nettopp da er det viktig å gjøre slik grep. Rådmannen er ikke i tvil om at det vil gi mange positive effekter om man får det til. Hvilket signal er ikke dette i forhold til å satse enda mer på det viktigste vi jobber med, tilbudet til barn og unge. Vi har allerede tatt gode grep inn mot kommunens eldre befolkning. Og greier man nå i tillegg å realisere et nytt og moderne kulturbygg skal Tolga kommune kunne være et attraktivt valg både i forhold til de som ønsker seg tilbake og for nye som skal bosette seg i vår region.

Med det budsjettforslaget som foreligger mener rådmannen at det fortsatt skal kunne gis gode tjenester. Tolga kommune skal fortsatt også kunne være en attraktiv arbeidsgiver. Det sies ofte at det politiske handlingsrommet ikke er stort. Det er mulig. Det kommer an på hva man forventer. Det viktigste en kommune skal gjøre er å gi gode nok tjenester til sine innbyggere. Dit går de fleste midlene uansett kommune. Rådmannen mener at det ligger penger både til gode tjenester og det å kunne bedrive en aktiv samfunnsutvikling i budsjettforslaget. Alt er ikke kroner og øre, det er ikke minst den humane kapitalen kommunen besitter. Aktive, fremoverlente og utviklingsorienterte politikere og gode ansatte er uansett den viktigste faktoren både i forhold til tjenester og samfunnsutvikling. Dette har man i Tolga slik rådmannen ser det. I tillegg har man utviklet og investert i god samhandling. Det er også sentralt i forhold til å nå de mål man har satt seg og vedtatt.

I forslaget til budsjett og økonomiplan legges det opp til en økt investeringsramme. Det betyr selvsagt at man må bruke noe mer på renter og avdrag. Rådmannen mener dette lar seg forsvare gjennom at det gir både økonomiske gevinster og bedre tilbud både på kort og lang sikt. Det er å investere for fremtiden.

Foreløpig er kommunereformen landet med at dagens kommunestruktur skal være gjeldende for kommunene i Nord-Østerdal. Utvidet og videreutviklende interkommunalt samarbeid er måten vi i denne regionen skal løse utfordringene på.

Vi jobber bra sammen på mange plan og områder. Men det er et stor behov for å sette seg i førersetet både i forhold til styring og videre utvikling. Det kan ikke baseres seg bare på en vurdering nesten fra dag til dag i forhold til hva vi bør og må samarbeid om. Det er ikke å stikke under en stol at vi har et stykke vei å gå før vi er der denne rådmannen mener vi bør være i forhold til et litt mer overordnet grep, styring og utvikling av det interkommunale samarbeidet. Vi er helt avhengig av lykkes med dette om vi skal ha noen som helst sjanse som egen kommune inn i framtiden.

Rådmannen er av den oppfatning at det budsjettet som presenteres og foreslås er både realistisk og forsvarlig. Det ligger til rette for at virksomhetene skal kunne få drive dagens aktivitet innenfor realistiske, men dog meget stramme rammer.

Rådmannen er opptatt av hvordan ting blir kommunisert og fremstilt. I disse budsjettider er det vanskelig å unngå og ikke kom bort i ordet kutt. Med det inntektssystemet vi har i Norge og

Tolga kommune – kommune med tæl

som er omtalt tidligere er det både mer presist og riktig å si at vi bedriver tilpasning og ikke bare kutter. At det kan oppleves slik er noe helt annet. Og ikke minst kommuniserer det noe helt annet. Forslag på budsjett og økonomiplan er i all hovedsak en tilpasning av aktivitetsnivået i forhold til de faktiske realiteter og behovet for å skaffe seg et helt nødvendig økonomisk handlingsrom. Men det må kunne sies at dette er en kraftig tilpasning. Det vil kreve veldig stam styring og oppfølging. Og vi tåler ikke at det skjer uforutsette ting av veldig stor økonomisk karakter.

Budsjettet for 2017 legger etter rådmannens syn et godt grunnlag for å kunne gi gode tjenester, skape nye muligheter og spennende utfordringer både politisk og administrativt.

Forslag på gebyr og betalingssatser er en integrert del av dette budsjettforslaget.

Tolga kommune har gode og dyktige medarbeidere. Disse yter stor innsats og innehar unik kompetanse. De er kjernen, hjerte og hjernen i en organisasjon som leverer gode tjenester 24-7.

Tolga den 21. november 2016

Stein Halvorsen
Rådmann

NB!

Budsjettdokumentet fremstår slik det ble framlagt av rådmannen, men er rettet opp i tråd med de endringer kommunestyret gjorde i sitt budsjett vedtak 15. desember 2016.

1. Mål, rammer, føringer, nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene, forslag på tiltak for å tilpasse driften til de økonomiske realitetene

1.1 Mål

Kommuneplanens samfunnsdel for 2015-2027 er et overordnet styringsdokument for kommunens aktiviteter. Det vises i det etterfølgende til kommunens visjon, overordnede mål og delmål.

Visjon: *Tolga kommune med tæl.*

Spesielle satsinger: Folkehelse og omdømme

Det den nye kommuneplanen fremste fokus er at Tolga fortsatt skal være «**Et livskraftig lokalsamfunn**».

Satsingene er kort oppsummert følgende:

- Identitet og tilhørighet
- Bolyst og attraktivitet
- Næringsutvikling
- Del av en region
- Kommunale tjenester
- Arealstrategier

Hvert satsingsområde er angitt med å si noe:

- Vi vil
- Slik gjør vi det

Kommuneplanen danner igjen rammen og gir føringen for andre planer. Tre andre planer også vedtatt denne høsten blir sammen med kommuneplanen kommunens fremste styringsdokumenter.

Disse tre planene er:

- Sektorplan for Oppvekst
- Sektorplan for Velferd
- Sektorplan for Samfunnsutvikling

Kommuneplanen og sektorplanene er retningsgivende for arbeidet både i de politiske organ og kommunens administrasjon. Tiltak og mål i økonomiplanen, årsbudsjettet og sektorplaner skal speile det som er trukket opp som mål i kommuneplanen og sektorplanene.

1.2 Rammer:

Drift

Årsbudsjett 2017– økonomiplan/handlingsprogram 2017-2020

Vedlegg 6.1.1 og 6.1.2

Investeringer

Investeringsramme for perioden 2017-2020

Vedlegg 6.1.3 og 6.1.4

Faste stillinger

Rådmannen er delegert myndighet til å opprette og nedlegge stillinger innenfor budsjettets rammer. Ved ledighet i hjemler skal det før det lyses ut igjen drøftes med rådmann. Det samme gjelder ved mulig opprettelse av stillinger.

Betalingssatser for 2017

Forslag på kommunale betalingssatser for 2017 er innarbeidet som en integrert del av budsjettforslaget.

For VAR-området foreslås en økning i satsene slik: Avløp 4 %, vann 4 %, slam 0 % og renovasjon 0 %.

Eiendomsskatt for 2017

Eiendomsskatt for 2017 utskrives med 7 promille. Bunnfradraget er satt til kr 100 000,-. Det er vedtatt en reduksjonsfaktor på 0,7.

Fullmakter

Rådmannen gis myndighet til å overføre midler mellom virksomhetsområdene og rammene når dette kun har regnskapsmessig betydning.



Foto: Sindre Riise

1.3 Føringer

Sentrale momenter i årets jobbing:

- Sektor/virksomhetsbeskrivelser
- Analyse både i forhold til kommunebarometeret og KOSTRA-tall. Legges fram i juni.
- Forslag på investeringer skal foreligge før budsjettseminaret
- Forslag på utredninger skal foreligge til budsjettseminaret

Føringer, rammer og videre prosess – vedtatt i kommunestyret k-sak 71/16:

1. Kommunens vedtatte planer legger føringer på hvor fokuset skal være. Det vil i første rekke si kommuneplanens samfunnsdel og styringsplattformene for: oppvekst, velferd og samfunnsutvikling. Det som frem kommer under budsjett- og strategiseminaret gir ytterligere innspill og føringer på hvor fokuset skal være.
2. Det skal legges opp til en drift som gir nødvendig avsetning til fond. En årlig avsetning skal minimum ligge på kr 2,0 millioner, helst kr 3,0 millioner eller mer.

Annet forhold som gir føring og er styrende for arbeidet med forslag til budsjett 2017 og økonomiplan/handlingsprogram 2017-2020:

- Vedtatt – kommuneplan – samfunnsdel
- Styringsplattformer – Oppvekst, Velferd og Samfunnsutvikling



Tolga kommune – kommune med tæl

Tidsskjemaer jobbing med – Budsjett 2017 og økonomiplan/handlingsprogram 2017-2020:

Politisk vedtatt prosess – k-sak 37/16

Aktivitet	Tidspunkt
Vedtak i forhold til prosess	April - kommunestyret
Bakgrunnsmateriale	Juni – forelegges kommunestyret
Budsjett og strategiseminar – 2. dagers – kommunestyret, ledere og tillitsvalgte	7. og 8. september
Videre føring for arbeidet –	Oktober - kommunestyret
Budsjettbehandling	Desember

Tidsskjema forøvrig:

Tidspunkt	Aktivitet	Ansvar	Merknad
26.09	Drøftingsmøte med tillitsvalgte	Rådmann	Si litt om prosess, rammer og føringer
28.09	Virksomhetene/sektorene leverer lønsskjema til økonomikontoret	V-ledere/ Sektorleder	
29.09	Føringer og veien - rammer og prosess vedtatt i kommunestyret – k-sak 71/16	Ordfører Rådmann	
05.10- 12.10	Budsjettmøter mellom sektorene og økonomisjef og rådmann – runde 1	V-ledere/ sektorleder Økonomisjef Rådmann	
06.10	Statsbudsjettet ble framlagt		Føringer og rammer klare
10.10	Virksomhetene/sektorene skal ha forslag til budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020	V-ledere/ Sektorleder	En tabell skal legges inn i forhold til konsekvensjustert budsjett. Dette utarbeides sektorvis. Føringer ligger i økonomiplanen, kommuneplanen og styringsplattformene.
19.10	Drøfting og jobbing med budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020 i ledermøte	V-ledere/ sektorleder Økonomisjef Rådmann	
28.10	Drøftingsmøte med tillitsvalgte	Rådmann	Si litt om hva som ligger i det foreløpige forslaget
07.11- 09.11	Budsjettmøter mellom sektorene og økonomisjef og rådmann – runde 2	V-ledere/ sektorleder Økonomisjef Rådmann	Her ble sektorene bedt om å komme tilbake med forslag på tiltak som ville bringe budsjettet i balanse i

Tolga kommune – kommune med tæl

			forhold til de føringer som er gitt.
16.11	Drøfting av budsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019 i ledermøte	V-ledere/ sektorleder Økonomisjef Rådmann	Rådmannen presenterte utkastet til budsjett. Dette ble drøftet og alle forhold ble kvalitetssikret.
21.11	Drøftingsmøte med tillitsvalgte	Rådmann	Rådmannen presenterte sitt endelige forslag til budsjett og økonomiplan
22.11	Forslag til budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020 sendes ut fra administrasjonen	Rådmann	Rådmannen sender ut sitt forslag til budsjett og økonomiplan.
28.11	Formannskapet behandler forslag til budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020	Formannskapet	
29.11- 13.12	Formannskapets forslag til budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020 ute på høring	Ordfører	
15.12	Kommunestyret behandler forslag til budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020	Kommunestyret	

1.4 Nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene

Rammene for sektorene og enhetene er lagt inn med kjent lønn. Det er også budsjettet i forhold til forventet lønnsoppgjør i 2017.

Driftsrammen legges inn med de tiltak som foreslås for å skaffe nødvendig økonomisk handlingsrom skissert i pkt: 1.5.

Nedenfor gis en oversikt over de tiltak som er vedtatt eller forhold som påvirker budsjettet og økonomiplanen i betydelig grad.

Tiltak	Sektor/enhet	Økonomi	Merknad
Prosjektet – «Kultur for læring»	Sektor Velferd	140 000,-	Tolga kommune sa i k-sak 69/16 ja til å bli med på utviklingsprosjektet «Kultur for læring». Det er initiert fra Fylkesmannen i Hedmark. Forsknings- og utviklingsprosjektet har som mål å forbedre læringsmiljøet, økte læringsutbyttet og gjennomføringen i videregående skole i hele Hedmark. Det er et kollektivt løft. I Tolga og Nord-Østerdal koordineres dette prosjektet gjennom samarbeidsarenaene man har. Det vil si Nord-Østerdalssamarbeidet og TATO.
Etablering av verdenarvsenter	Sektor Samfunnsutvikling	75 000,-	Kommunestyret vedtok i k-sak 62/16 og støtte en etablering av et verdensarvsenter for Røros bergstad og Cirkumferensen.
KAD – plasser (kommunale akutte døgnplasser)	Sektor Velferd	285 000,-	Kommunestyret vedtok i k-sak 7/16 å bli med på å etablere

Tolga kommune – kommune med tæl

			2 kommunale akutte døgnplasser sammen med kommunene: Folldal, Alvdal, Rendalen og Tynset. Avtalen er inngått med Sykehuset Innlandet, Tynset. Summen for 2016 ble på kr 247 000,-. Ikke vedtatt som en del av budsjettet for 2016. Ble tatt inn da budsjettet ble revidert i forbindelse med budsjettrevidering i k-sak 64/16.
Valg 2017	Rådmannen stab og støtte	100 000,-	Det er avsatt kr 100 000,- for avvikling av stortingsvalget 2017.
Sosialhjelp	Velferd NAV	450 000,-	Større behov knyttet mot dette.
Frivillighetssentralen	Rådmannens stab og støtte	365 000,-	Summen lå innen i kommunes totale rammeoverføring. Men påvirker selvsagt når ramme er langt lavere enn behovet.
Kjøp av ASVO-plasser	Velferd Re-/habilitering og mestring	175 000,-	Rammen økt i forhold til kommunens bruk.
Totalt		1 590 000,-	

1.5 Forslag på tiltak for å tilpasse driften til de økonomiske realitetene

Nytt inntektssystem og forholdsvis stor nedgang i folketallet gir store utslag for Tolga kommune både inn mot budsjett 2017 og ikke minst utover i økonomiplanperioden. I inntektssystemet ligger det en ordning som skal sørge for at kommuner ikke skal få et for stort nedtrekk i sine inntekter fra et år til det andre. Det blir kalt INGAR. Tolga får rundt 3,3 millioner her i 2017. I 2020 er den nedtrappet til ca. 1,4 millioner.

Som det fremkommer under presenteres det en rekke tiltak for å bringe budsjettet og økonomiplanen i balanse. Det er skilt på tiltak inn mot budsjett 2017 og økonomiplan 2018-2020. Fremstilt i to ulike tabeller.

Det tatt høyde for tunge investeringer som ny barnehage og kulturhus. Dette påvirker renter og avdrag, men i forhold til barnehage gir dette også innsparinger.

I forhold til avsetninger er det prøvd å nå den målsetningen man har satt seg. Vi er tilnærmet der bortsett fra i 2018. Avsetningen er allikevel tilnærmet i tråd med nasjonale anbefalinger.

Det legges opp til tøffe tiltak. Vi balansere på limiten, og det er ikke noe å gå på. Slak er det ikke mulig å legge inn. Det ville i så fall måtte betydd ytterligere tilpasninger og da reelle kutt i tilbudene. Det er avsetningene som må balansere uforutsette ting.

1.5.1 Budsjett 2017

Sektor/Enheter	Tiltak med beskrivelse	Effekt i 2017 (kr)	Konsekvens	Annen kommentar
RÅDMANNENS STAB OG STØTTE				
	Folkehelsekoordinator – 0,5 redusert stilling	390 000,-	Det blir mindre fokus på det strategiske folkehelsearbeidet. Det operative delen av arbeidet ivaretas mer direkte mot prioriterte målgrupper. 0,5 stilling knyttet mot NAV og jobbing med inkludering og bosetting.	Personen som har sittet i stillingen går i annet arbeid i Tolga kommune.
	Redusert stilling på 0,2 i Servicetorget 2017.	130 000,-	Strammere drift og tilpasset servicenivå.	
SUM		520 000,-		
OPPVEKST				
Barnehage	Benytte grunnbemanningen i barnehagen til styrking – avhengig av antall barn (1 årsverk i 7,5 mnd.)	340 000,-	Barnehageloven kan brytes hvis man ikke tar hensyn til personalnorm, arealnorm – er avhengig av hvor mange barn som benytter barnehagetilbudet for å kunne benytte grunnbemanningen.	Færre barn, eller felles barnehage gir større muligheter.
Barnehage	Mindre behov for styrking/spes.ped – pga. overgang til skolen	200 000,-	Brukere av barnehagen som har hatt behov/vedtak oppfølging (styrking/spes.ped) i 2016-2017 går nå over i skolen.	Behovet vil gradvis flyttes fra barnehage til skole.

Tolga kommune – kommune med tæl

Barnehage	Benyttede grunnbemanning til språkopplæring pga. permisjon (0,1 årsverk)	50 000,-		
Barnehage	Økte inntekter i forbindelse med nye foreldrebetalingssatser.	65 000,-	Det er lagt inn forslag på nye satser fra 01.01.17 – maksprisen vil antageligvis økes noe hvert år. Ligger inne i forslaget til betalingssatser for 2017.	Foreldre med lav inntekt har muligheten til å søke både om redusert foreldrebetaling og 20 timer gratis tilbud (gjelder for 3-, 4- og 5 åringer og utsatt skolestart). Forholdsvis mange i Tolga kommer inn under denne ordningen.
Barnehage	Mindre midler til refusjon Tynset kommune – pga. færre barn/endret alder på barn i privat barnehage Telneset.	100 000,-	Hvis ikke nye barn søkes inn i Øyan barnehage, men benytter Tolga kommune sine tilbud – vil det bli færre barn hvert år pga. skolestart.	Tallene er beregnet ut fra den kjente barnegruppen vi har i Øyan barnehage pr november 2016.
Vingelen skole og barnehage	Økte inntekter i forbindelse med nye foreldrebetalingssatser og økt antall barn	130 000,-	Det er lagt inn forslag på nye satser fra 01.01.17 – maksprisen vil antageligvis økes noe hvert år. Ligger inne i forslaget til betalingssatser for 2017.	
Vingelen skole og barnehage	20% reduksjon lærer fra skoleåret 17/18	40 000,-	Det gir en lavere grunnbemanning. Det er vurdert at det er innenfor et akseptabelt nedtrekk.	Usikkert i forhold til økt spes.ped behov. Forsøkes løst innen eksisterende ramme.
Grunnskole felles	Redusert behov for skoleskyss	100 000,-	Justert etter antall elever. Antall elever går noe ned.	
Tolga skole	Økt foreldrebetaling SFO	50 000,-	Dyrere SFO kan føre til at færre søker SFO, det vil si færre barn i SFO. Kan påvirke oppsigelse i deler av stillinger.	Lagt inn mulig støtte via flyktning-fondet til familier med lav inntekt
Tolga skole	60 % reduksjon lærer fra skoleåret 17/18	112 000,-	Redusert lærertetthet (5/12 virkning og helårsvirkning fra 2018) Lærerårsverk har vært stabilt de siste årene, men red. 4 årsverk fra 2014/15 til 2016/17.	Red. fra 01.08.17. Pensjonist som ikke erstattes.
Tolga skole	100 % midlertidig reduksjon (vikar) ved perm 3 måneder.	145 000,-	Redusert lærertetthet.	Teamet må dekke oppgaver en periode.

Tolga kommune – kommune med tæl

Tolga skole	30 % reduksjon fagarbeider/assistent fra skoleåret 17/18	64 000,-	Redusert voksentetthet.	Deler av fast stilling. Fortrinn arbeid annet sted.
Tolga skole	Kultur for læring – øker antall lærere som tar videreutdanning. Gjennom vikarordning til 3 stk.	90 000,-	Forutsatt dekket av øvrig bemanning. Mindre lærertetthet i perioder.	
Kulturskolen	Økt foreldrebetaling.	50 000,-		Avhengig av antall søknader og elevplasser som kan tilbys mtp still. ressurs, dette henger igjen sammen med andel ressurser som selges ut. Økning i elevtall høst 2016.
Kulturskolen	Økt eksternsalg som ikke gir økning i undervisningsressurs.	70 000,-	Økt inntekt, men redusert undervisningsressurs tilsvarende 16 %.	
Kulturskolen	Økt bruk av flyktningefond, fra 40' årlig til 60'.	20 000,-	Kunne tilby friplasser, være en viktig aktør i integreringsarbeidet.	Økt bruk av friplasser synliggjort i budsjett.
Kulturskolen	Lærer i utdanning: Kompetanse for kvalitet.	90 000,-	Rigge medarbeidere for økt fleksibilitet. Skoleåret 2016/17	
SUM		1 716 000,-		
VELFERD				
Helse	Redusere driftstilskudd fysioterapi fra 2,0 til 1,75	52 000,-	Det kan medføre økt ventetid på fysioterapitjenester	Oppsigelsestid på avtalene er 6 måneder.
Helse	Lege i redusert stilling fra 100 % til 80% i 2017	190 000,-	Noe redusert tilgjengelighet på fastlege, noe mer belastning på andre leger.	
Helse	Vakant stilling 40 % forværelse legekantor besettes ikke	186 000,-	Belastning på ansatte, noe mindre fleksibilitet i forhold til å utvikle andre tjenester ved legekantoret.	
Helse	Redusert administrativ ressurs - kreftsykepleier; går inn i turnus 20 %.	102 000,-	Mindre tid til administrative oppgaver knyttet til samhandling med legekantor og andre aktører.	Kreftsykepleier skal fortsatt ha arbeidsoppgavene knyttet til kreftpasienter når vi har dette. Legge oppgavene (også samtaler/opp-

Tolga kommune – kommune med tæl

				følging) inn på arbeidsliste, slik at kreftsykepleie-kompetansen benyttes der det er behov
Institusjon/Re-/habilitering og mestring	To enhetsledere (sykepleiere) inn i turnus hver 6.helg	90 000,-	Mindre tid til administrative oppgaver, da fritid må tas ut i ukedager. Mer oppfølging faglig i avdelingene er en fordel.	To stk enhetsledere tar en arbeidshelg hver 6 uke. Noe av de administrative arbeidsoppgavene kan utføres av sektorleder eller delegeres til, sykepleier/fagarbeider i avdeling, eller vente.
Institusjon/Re-/habilitering og mestring	Ny grunnturnus institusjon og hjemmebaserte tjenester gir rom for nedbemanning gjennom perioden med inntil 4 årsverk. Fordeling gjennom perioden er stipulert.	680 000,-	Bemanningsplan styrer hvem som skal jobbe når.	Gjeldende grunnturnus ble sagt opp 27.10.16. Den har 3 måneders-oppsigelsetid. Ledelsen utarbeider ny grunnturnus. Samarbeider med økonomi-avdelingen for å få nøyaktige kostnadsberegninger. Samarbeider med personalavdeling i forhold til naturlig avgang og/eller nedbemanning.
NAV	Redusere ordningen med «Sommerjobb for ungdom».	63 000,-	Kan ramme ungdom som strever med å skaffe seg sommerjobb ordinært. I praksis har dette i 2016 angått 5 ungdommer.	Ordningen var en «spleis» mellom statlige og kommunale midler. Staten avslutter overføringen.

Tolga kommune – kommune med tæl

NAV	Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere medfører at flere kommer i lønnet arbeid.	50 000,-	Det kan oppleves for en del at kravene til aktivitet for sosialhjelpen er streng.	Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år innføres nasjonalt som et krav fra 01.01.17- og jfr §20 om bruk av vilkår i loven, settes det økt fokus på dette for de øvrige aldersgrupper også.
Helse	Redusert utgift knyttet mot tiltak i barnevernet.	500 000,-	Noen tiltak utenfor familien har lavere kostnad enn tidligere. Går ikke utover tilbudet eller kvaliteten.	
Re-/habilitering og mestring	Redusere en plass på TOS ASVO .	112 000,-		En bruker er pensjonist og avslutter
SUM		2 025 000,-		
SAMFUNNS-UTVIKLING				
Kultur og utvikling	Redusere aktiviteten knyttet til utviklingsoppgaver ved frivillig avgang eller ved nedbemanning.	300 000,-	Redusering av oppgaver og engasjement knyttet mot utviklingsoppgaver. Det er lagt føringer gjennom utredningsoppgaven som er kjørt på sektoren i 2016. Må følges opp av detaljert plan for reduksjon i oppgaver.	
	Redusere bruk av konsulent – e-skatt	150 000,-	Innsparing i forhold til 2016. Noe ligger fortsatt inne. Vil øke noe igjen mot slutten av økonomiplanperioden da det vil være aktuelt med retaksring.	
SUM		450 000,-		
SUM TOTALT		4 711 000,-		

Tolga kommune – kommune med tæl

1.5.2 Økonomiplan 2018-2020:

Sektor/ Enheter	Tiltak med beskrivelse	Effekt i 2018 (kr)	Effekt i 2019 (kr)	Effekt i 2020 (kr)	Konsekvens	Annen kommentar
RÅDMAN NENS STAB OG STØTTE						
	Folkehelsekoordinator – 0,5 redusert stilling	390 000,-	390 000,-	390 000,-	Det blir mindre fokus på det strategiske folkehelsearbeidet. Det operative delen av arbeidet ivaretas mer direkte mot prioriterte målgrupper. 0,5 stilling knyttet mot NAV og jobbing med inkludering og bosetting.	Personen som har sittet i stillingen går i annet arbeid i Tolga kommune.
	Redusert stilling servicetorget fra 2019		200 000,-	300 000,-	Strammere drift og tilpasset servicenivå.	
SUM		390 000,-	590 000,-	690 000,-		
OPP- VEKST						
Barnehage	Benytte grunnbemanningen i barnehagen til styrking – avhengig av antall barn (1 årsverk i 7,5 mnd.)	340 000,-	340 000,-	340 000,-	Barnehageloven kan brytes hvis man ikke tar hensyn til personalnorm, arealnorm – er avhengig av hvor mange barn som benytter barnehagetilbudet for å kunne benytte grunnbemanningen.	Færre barn, eller felles barnehage gir større muligheter.
Barnehage	Mindre behov for styrking/ spes.ped – pga. overgang til skolen	500 000,-	700 000,-	700 000,-	Brukere av barnehagen som har hatt behov/vedtak oppfølging (styrking/spes.ped) i 2016-2017 går nå over i skolen.	Behovet vil gradvis flyttes fra barnehage til skole.
Barnehage	Benytte grunnbemanning til språkopplæring pga. permisjon (0,1 årsverk)	50 000,-	50 000,-	50 000,-		
Barnehage	Økte inntekter i forbindelse med nye foreldrebetalingssatser.	65 000,-	65 000,-	65 000,-	Det er lagt inn forslag på nye satser fra 01.01.17 – maksprisen vil antageligvis økes noe hvert år. Ligger	Foreldre med lav inntekt har muligheten til å søke både om redusert foreldrebetaling og 20

Tolga kommune – kommune med tæl

					inne i forslaget til betalingssetters for 2017.	timer gratis tilbud (gjelder for 3-, 4- og 5 åringer og utsatt skolestart). Forholdsvise mange i Tolga kommer inn under denne ordningen.
Barnehage	Mindre midler til refusjon Tynset kommune – pga. færre barn/endret alder på barn i privat barnehage Telneset.	200 000,-	300 000,-	400 000,-	Hvis ikke nye barn søkes inn i Øyan barnehage, men benytter Tolga kommune sine tilbud – vil det bli færre barn hvert år pga. skolestart.	Tallene er beregnet ut fra den kjente barngruppa vi har i Øyan barnehage pr november 2016.
Barnehage	Ny barnehage – synergier		1 100 000,-	1 250 000,-	Bygging av ny barnehage forutsettes å gi synergier/innsparing tilsvarende de beløp som er lagt inn i økonomiplan. Forutsetter åpning høsten 2018 eller senest innen 1. januar 2019.	
Vingelen skole og barnehage	Økte inntekter i forbindelse med nye foreldrebetalingssatser og økt antall barn	130 000,-	130 000,-	130 000,-	Det er lagt inn forslag på nye satser fra 01.01.17 – maksprisen vil antageligvis økes noe hvert år. Ligger inne i forslaget til betalingssetters for 2017.	
Vingelen skole og barnehage	20% reduksjon lærer fra skoleåret 17/18	100 000,-	100 000,-	100 000,-	Det gir en lavere grunnbemanning. Det er vurdert at det er innenfor et akseptabelt nedtrekk.	Usikkert i forhold til økt spes.ped behov. Forsøkes løst innen eksisterende ramme.
Grunnskole felles	Redusert behov for skoleskyss	100 000,-	100 000,-	100 000,-	Justert etter antall elever. Antall elever går noe ned.	
Tolga skole	Økt foreldrebetaling SFO	50 000,-	50 000,-	50 000,-	Dyrere SFO kan føre til at færre søker SFO, det vil si færre barn i SFO. Kan påvirke oppsigelse i deler av stillinger.	Lagt inn mulig støtte via flyktning-fondet til familier med lav inntekt
Tolga skole	60 % reduksjon lærer fra skoleåret 17/18	266 000,-	266 000,-	266 000,-	Redusert lærertetthet (5/12 virkning og helårsvirkning fra 2018) Lærerårsverk har vært stabilt de siste årene, men	Red. fra 01.08.17. Pensjonist som ikke erstattes.

Tolga kommune – kommune med tæl

					red. 4 årsverk fra 2014/15 til 2016/17.	
Tolga skole	30 % reduksjon fagarbeider/assistent fra skoleåret 17/18	151 000,-	151 000,-	151 000,-	Redusert voksentetthet.	Deler av fast stilling. Fortrinn arbeid annet sted.
Tolga skole	Kultur for læring – øker antall lærere som tar videreutdanning . Gjennom vikarordning til 3 stk.	180 000,-	180 000,-	90 000,-	Forutsatt dekket av øvrig bemanning. Mindre lærertetthet i perioder.	
Kulturskolen	Økt foreldrebetaling.	50 000,-	50 000,-	50 000,-		Avhengig av antall søknader og elevplasser som kan tilbys mtp still. ressurs, dette henger igjen sammen med andel ressurser som selges ut. Økning i elevtall høst 2016.
Kulturskolen	Økt eksternt salg som ikke gir økning i undervisningsressurs.	75 000,-	77 000,-	80 000,-	Økt inntekt, men redusert undervisningsressurs tilsvarende 16 %.	
Kulturskolen	Økt bruk av flyktningefond, fra 40' årlig til 60'.	20 000,-	20 000,-	20 000,-	Kunne tilby friplasser, være en viktig aktør i integreringsarbeidet .	Økt bruk av friplasser synliggjort i budsjett.
SUM		2 277 000,-	3 679 000,-	3 842 000,-		
VELFERD						
Helse	Redusere driftstilskudd fysioterapi fra 2,0 til 1,75	105 000,-	105 000,-	105 000,-	Det kan medføre økt ventetid på fysioterapitjenester	Opp-sigelsestid på avtalene er 6 måneder.
Helse	Vakant stilling 40 % forværelse legekortor besettes ikke	186 000,-	186 000,-	186 000,-	Belastning på ansatte, noe mindre fleksibilitet i forhold til å utvikle andre tjenester ved legekortoret.	
Helse	Redusert administrativ ressurs - kreftsykepleier; går inn i turnus 20 %.	102 000,-	102 000,-	102 000,-	Mindre tid til administrative oppgaver knyttet til samhandling med legekortor og andre aktører.	Kreft-sykepleier skal fortsatt ha arbeidsoppgavene knyttet til kreftpasienter når vi har dette. Legge oppgavene (også samtaler/oppfølging) inn på

Tolga kommune – kommune med tæl

						arbeidsliste, slik at kreftsykepleiekompetansen benyttes der det er behov
Institusjon/ Re-/ habilitering og mestring	To enhetsledere (sykepleiere) inn i turnus hver 6.helg	90 000,-	90 000,-	90 000,-	Mindre tid til administrative oppgaver, da fritid må tas ut i ukedager. Mer oppfølging faglig i avdelingene er en fordel.	To stk enhetsledere tar en arbeidshelg hver 6 uke. Noe av de administrative arbeidsoppgavene kan utføres av sektorleder eller delegeres til, sykepleier/fagarbeider i avdeling, eller vente.
Institusjon/ Re-/ habilitering og mestring	Ny grunnturnus institusjon og hjemmebaserte tjenester gir rom for nedbemanning gjennom perioden med inntil 4 årsverk. Fordeling gjennom perioden er stipulert.	900 000,-	1 500 000,-	2 100 000,-	Bemanningsplan styrer hvem som skal jobbe når.	Gjeldende grunnturnus ble sagt opp 27.10.16. Den har 3 måneders oppsigelsetid. Ledelsen utarbeider ny grunnturnus. Samarbeider med økonomiavdelingen for å få nøyaktige kostnadsberegninger. Samarbeider med personal-avdeling i forhold til naturlig avgang og/eller nedbemanning.
NAV	Redusere ordningen med «Sommerjobb for ungdom».	63 000,-	63 000,-	63 000,-	Kan ramme ungdom som strever med å skaffe seg sommerjobb ordinært. I praksis har dette i 2016 angått 5 ungdommer.	Ordningen var en «spleis» mellom statlige og kommunale midler. Staten avslutter overføringene.
NAV	Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere medfører at flere kommer i lønnet arbeid.	50 000,-	100 000,-	150 000,-	Det kan oppleves for en del at kravene til aktivitet for sosialhjelpen er streng.	Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år innføres nasjonalt som et krav fra 01.01.17- og jfr §20 om bruk av vilkår i loven, settes det økt fokus på dette for de øvrige

Tolga kommune – kommune med tæl

						aldersgrupper også.
Helse	Redusert utgift knyttet mot tiltak i barnevernet.	750 000,-	750 000,-	750 000,-	Noen tiltak utenfor familien har lavere kostnad enn tidligere. Går ikke utover tilbudet eller kvaliteten.	
Re- /habilitering og mestring	Redusere en plass på TOS ASVO .	112 000,-	112 000,-	112 000,-		En bruker er pensjonist og avslutter
SUM		2 358 000,-	3 008 000,-	3 658 000,-		
SAMFUNN SUTVIKLI NG						
Kultur og utvikling	Redusere aktiviteten knyttet til utviklingsoppgaver ved frivillig avgang eller ved nedbemanning.	500 000,-	500 000,-	700 000,-	Redusering av oppgaver og engasjement knyttet mot utviklingsoppgaver. Det er lagt føringer gjennom utredningsoppgaven som er kjørt på sektoren i 2016. Må følges opp av detaljert plan for reduksjon i oppgaver.	
Teknisk	Redusere bruk av konsulent – e-skatt	150 000,-	100 000,-	100 000,-	Innsparing i forhold til 2016. Noe ligger fortsatt inne. Vil øke noe igjen mot slutten av økonomiplanperioden da det vil være aktuelt med retaksering.	
SUM		650 000,-	600 000,-	800 000,-		
SUM TOTALT		5 675 000,-	7 877 000,-	8 990 000,-		

Kommentarer:

I forslag til budsjett 2017 og økonomiplan/handlingsprogram 2017-2020 mener rådmannen at vi tilnærmet er i mål i forhold til de ambisjoner og føringer som har blitt lagt og vedtatt.

Det har vært en meget krevende jobb å komme i mål, ikke minst i forhold til hele økonomiplanperioden. Dette har sin bakgrunn i at prognosen for rammene våre har et stort nedtrekk.

Det er synliggjort helt konkrete tiltak både i forhold til budsjett 2017 og hele økonomiplanperioden. Budsjett og økonomiplanen er i balanse også inkludert de avsetninger man har sett seg som mål. Det er fortsatt veldig viktig å bygge fondsreserver for å kunne håndtere utforutsette ting og forhold. Rådmannen har tidligere sagt at vi bør ha et disposisjonsfond på minimum ca. 10 millioner kroner. Kommer vi mål med budsjett for 2017 som planlagt er vi der. Det må imidlertid ikke bli noen sovepute. Vi må fortsatt avsette for å ha et økonomisk handlingsrom og en viss robusthet. Det kommer garantert år når vi må bruke av fonden, kanskje også for å kunne få et budsjett i balanse. Vi tåler ikke flere år hvor vi legger opp til så tøffe tilpasninger som vi gjør nå. Rådmannen mener det vi gjør er både nødvendig og forsvarlig. Men er like tydelig på at vi nærmer oss en grense hvor vi virkelig ikke lenger tilpasser med må ta i bruke veldig dramatiske tiltak. Tiltak som også kan kunne bli ulovlige i forhold til det ansvaret vi har.

Det er sektorene i fellesskap som har kommet opp med forslag til tiltak. Rådmannen forutsetter at disse er realistiske og gjennomførbare. Selvsagt er det tiltak som vil både merkes og som middelbart ikke fremstår som bare positive. En så stor tilpasning har selvsagt konsekvenser. Det vil også kreve knalltøff oppfølging. Vi skal tilpasse over tid. Det må gjøres på rett tidspunkt for å få den forutsette effekten. Det er forutsatt at det blir bygget en ny felles barnehage i Tolga sentrum og denne er satt i drift senest 1. januar 2019.

Slik det er lagt opp skal det være mulig å gjennomføre tiltakene og nedkallingen av årsverk uten oppsigelser.

En avsetning det er lagt opp til både budsjett 2017 og økonomiplanperioden er tilnærmet i tråd med det nettodriftsresultat som Teknisk beregningsutvalg (TBU) angir i forhold til anbefalt netto driftsresultat. Det var i mange år 3 %, men ble i 2014 endret til 1,75 %.

2. Utredningsoppgaver

Skal beskrive de utredningsoppgaver som skal gjennomføres for 2017. Skal si noe om omfanget, kvalitet, tidsperspektiv og ansvar. Skal være realistisk i forhold til kapasiteten kommunen har i forhold til å gjennomføre.

Tiltak	Beskrivelse	Tidsfrist	Ansvar
Ny barnehage – Tolga sentrum og nytt kulturhus	Detaljplanlegge ny felles barnehage i Tolga sentrum. Utrede og planlegg nytt kulturbygg som erstatning for Vidarheim. Gå gjennom og tilpasse bruken av Tolga skole. Arbeidet organiseres gjennom jobbing i en komite. Arbeidet gjennomføres i tråd med kommunestyrets vedtak i sak 81/16.	01.09.17	Oppnevnt komite
Utrede hva vi vil med statusen som nasjonalparklandsby. Statusen foreløpig gjeldende fram til 2018	Tolga kommune og landsbyrådet må finne ut hvordan statusen Vingelen Nasjonalparklandsby kan forankres, arbeids med i framtiden, og gi av effekter. Det utarbeides et eget mandat for oppgaven, og plan for gjennomføring, i kommunestyret i januar.	01.06.17	Sektor samfunnsutvikling
Hvordan utvikle det interkommunale samarbeidet	Regionen må i løpet av 2017 lande en plan på hvordan man vil styre, organisere og utvikle det interkommunale samarbeidet. Må gjøres i fellesskap for kommunene i Nord-Østerdal.	01.09.17	Ordfører/rådmann

3. Beskrivelse av sektorene/enhetene

3.1 Rådmann med stab og støtte



Foto: Sindre Riise

3.1.1 Tjenestefomfang og ressursinnsats

Ressursinnsats	Årsverk
Rådmann	1,0
Rådgiver	0,55
Personal	1,4
Servicetorget/IKT	4,1
Økonomi	2,7
Folkehelse	0,0*
Sum	9,75

*Folkehelse er lagt inn under Velferd – NAV og bosetting og inkludering. Stilling er redusert fra 1,0 til 0,5. Stillingen lønnes gjennom bruk av flyktningefond

Tolga kommune – kommune med tæl

3.1.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020, Rådmann med stab og støtte, politikk og felleskostander

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	7 151				7 575	7 575	7 993
Sum driftsutgifter	1 285				1 150	1 150	1 337
Sum utgifter	8 436				8 725	8 725	9 330
Sum inntekter	-571				-925	-925	-1 906
Netto ansvar	7 865	7 995	7 795	7 695	7 800	7 800	7 424

Polttikk:

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Netto ansvar	2 461	2 461	2 461	2461	2 302	2 302	2 180

Felleskostnader:

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Netto ansvar	2 602	2 602	2 602	2 602	2 191	2 150	3 968



Foto: Sindre Riise

Tolga kommune – kommune med tæl

3.1.3 Mål og resultatindikatorer for Rådmannens stab og støtte – samlet

Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/indikator	Forrige resultat / Gj snitt Kommune-gruppe 05	Tallfesting av mål for budsjettåret 2017	Mål innen utgangen økonomiplan -perioden 2020
Medarbeidernes opplevelse av: Mestringsorientert ledelse (ledelsen legger vekt på å gjøre medarb. best mulig ut fra den enkeltes forutsetninger)> 4,0	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR» Snittverdier pr faktor i medarbeidernes besvarelser. Skala 1-5 (5 best). Snittverdi over 4,0 er bra, over 4,5 er særdeles bra.	3,9 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Medarbeidernes opplevelse av: Fleksibilitetsvilje (egen villighet til å være fleksibel på jobb) fleksibel)>4,0	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,5 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Medarbeidernes opplevelse av: Mestringsklima (kultur for samarbeide og å gjøre hverandre gode)> 4	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,0 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Netto lånegjeld i kroner pr innbygger < Gj sn Kgr 05	KOSTRA-tall, kommunen totalt	50.423/68.576 (2015)	< Gj sn Kgr 05	< Gj sn Kgr 05
Netto driftsresultat i prosent av brutto inntekter >2	KOSTRA-tall, kommunen totalt	5,6 / 2,0 (2015)	>1,75	>2,0
Sykefravær ansatte i prosent < 5 %	Fraværstatistikk	4,0 (2015)	< 5,5	< 5,5

3.2 Sektor – Samfunnsutvikling



Foto: Sindre Riise

Under Sektor – Samfunnsutvikling inngår følgende enheter:

- Kultur og utvikling
- Landbruk
- Plan
- Teknisk

Samfunnsutvikling synliggjør det store omfanget av tjenester som området omfatter.

Nærhet og god intern samhandling skaper mange «smådriftsfordeler», i form av stor nærhet til bruker, og ved effektiv tjenesteytelse internt. I arbeidet med å utvikle en attraktiv bo- og næringskommune, er et velfungerende tjenestetilbud og en god fysisk infrastruktur en forutsetning.

Samfunnsutvikling, bestående av teknisk, plan, kultur, utvikling og landbruk, skal bidra til:

- *Optimal samhandling mellom fagområdene*
- *Helhetlig samfunnsutvikling og omdømmebygging*
- *Effektiv, helhetlig og samordnet tjenesteutøvelse*

Hovedmålsettingen er å bidra til et aktivt lokalsamfunn med fokus på Tolga som god bokommune, med en fremtidsrettet verdiskaping basert på natur- og kulturgitte forutsetninger.

«For et aktivt lokalsamfunn med hjerte for mat og kultur»

Tolga kommune – kommune med tæl

Ut fra debatten rundt kommuneplanens samfunnsdel er det valgt tre hovedfokusområder:

- *Aktivt lokalsamfunn*
- *God bokommune*
- *Verdiskaping.*

Samfunnsutvikling har oppgaver knyttet til drift, forvaltning og utvikling.

3.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats for hele sektoren

Ressursinnsats	Årsverk
Sektorleder – May Irene Arnevik Løseth	1,0
Landbruk (inkludert enhetsleder)	1,7*
Næring/utvikling	1,0
Kultur (inkludert enhetsleder)	3,3
Drift (inkludert enhetsleder)	7,0 – *1,75 av stillingene knyttet mot selvkost
Forvaltning (inkludert enhetsleder)	1,5 – *0,85 av stilling knyttet mot selvkost
Renhold	7,5
Miljøvern	0,2**
Sum	23,2

* 0,2 ligger i servicetorget

*** I 2017 prioriteres denne ressursen inn mot eiendomsskatt

3.2.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020, samlet for sektor Samfunnsutvikling

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	14 447				13 130	13 130	12 188
Sum driftsutgifter	12 457				13 458	13 002	17 268
<i>Sum utgifter</i>	<i>26 904</i>				<i>26 588</i>	<i>26 132</i>	<i>29 456</i>
Sum inntekter	-7 488				-7 512	-7 512	-12 480
Netto ansvar	19 416	19 258	19 308	19 108	19 076	18 620	16 976

Tolga kommune – kommune med tæl

3.5.4 Mål og resultatindikatorer – samlet for sektoren Samfunnsutvikling

Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/indikator	Forrige resultat / Gjennomsnitt Kommune-gruppe 05	Tallfesting av mål for budsjettåret 2017	Mål innen utgangen økonomiplan-perioden 2020
Medarbeidernes opplevelse av: Mestringsorientert ledelse > 4,0	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR» Snittverdier pr faktor i medarbeidernes besvarelser. Skala 1-5 (5 best). Snittverdi bør ligge over 4 og helst rundt 4,5.	4,0 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Medarbeidernes opplevelse av: Fleksibilitetsvilje (villighet til å tilpasse seg, være fleksibel) > 4,0	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,0 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Medarbeidernes opplevelse av: Mestringsklima (lære, utvikle seg, gjøre hverandre gode) > 4	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,0 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Redusert saksbehandlingstid innenfor hele sektoren	Registreringer. Forventningsavklaring. Svarbrev.	4-12 uker (avhengig av type saker)	4 uker + Foreløpig svarbrev for lengre saksbehandlingstid	4 uker + Foreløpig svarbrev for lengre saksbehandlingstid
Økt bruk av og tilfredshet med tilbudet i fritidsklubben	Registreringer. Brukerundersøkelse. Tilpasning til andre organisasjoners aktiviteter.	12,3 % (13 personer) av samlet brukergruppe (106 (74)) (2015)	15,4 % (17 personer) av samlet brukergruppe (111 (74))	18 % (20 personer) av samlet brukergruppe (111 (74))
Vurdering og forventningsavklaring av servicenivået innenfor landbruk, teknisk og bibliotek	Brukerundersøkelser.			Ny undersøkelse
Økt utlån til voksne	KOSTRA-tall Voksenlitteratur, bokutlån voksenlitteratur pr innbygger 14 år og over	3,7 / 1,6 (2015)	>3,5	>3,5

Tolga kommune – kommune med tæl

Holde seg innenfor gitt budsjettramme	Avvik fra budsjett >100=overforbruk Regnskap	96,5 % (2015)	< 100 %	< 100 %
---------------------------------------	--	---------------	---------	---------

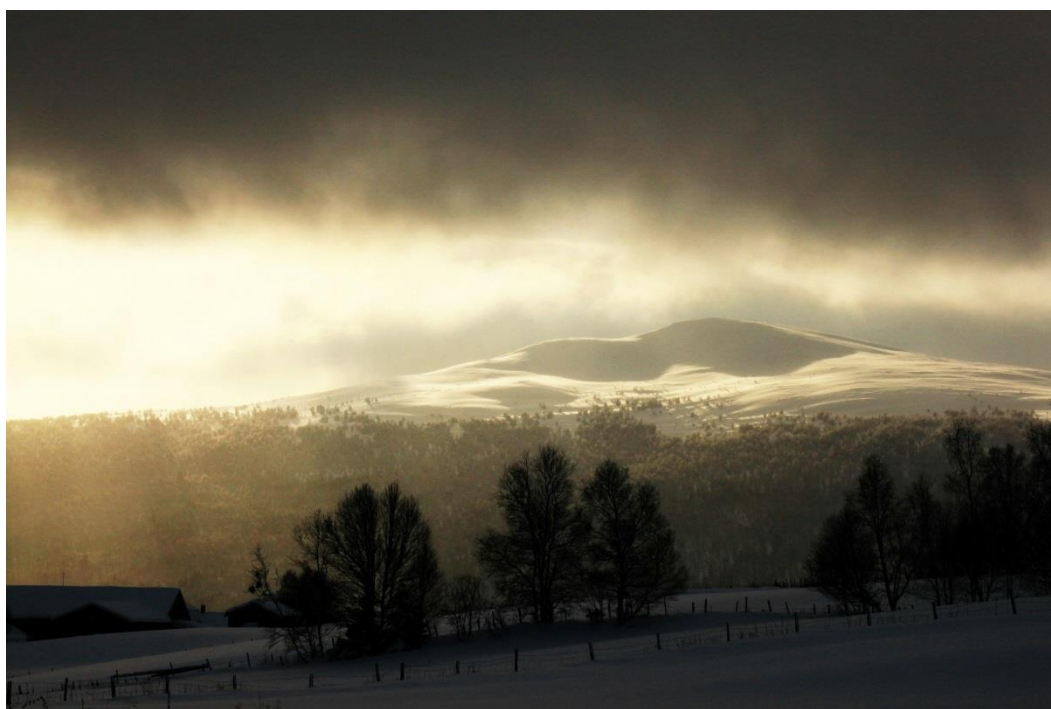


Foto: Sindre Riise

3.2.1 Kultur og utvikling



Foto: Sindre Riise

3.2.1.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Enhetsleder – Eivind Moen	1,0
Kultur	2,3
Utviklingssjef	1,0
Sum	4,3

3.2.2 Landbruk



Foto: Sindre Riise

3.2.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Enhetsleder – Kjersti Ane Bredesen	1,0
Landbruk/næring	0,7
Miljøvern	0,2
Sum	1,9

3.2.2.2 Økonomisk ramme for enhetene - Kultur og utvikling og Landbruk 2017 - 2020

(Tall i 1000,- kr)	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
Sum lønn	4 354				4 175	4 175	3 941
Sum driftsutgifter	3 296				3 880	3 880	6 298
<i>Sum utgifter</i>	<i>7 650</i>				<i>8 055</i>	<i>8 055</i>	<i>10 239</i>
Sum inntekter	-2 741				-3 333	-3 333	-5 834
Netto ansvar	4 909	4 709	4 709	4 509	4 722	4 722	4 405

3.2.4 Teknisk



Foto: Sindre Riise

3.2.4.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Virksomhetsområde/tjeneste	Årsverk
Enhetsleder – Hallvard Urset	1,0 – *0,85 av stilling knyttet mot selvkost
Drift	6,0 – *1,75 av stillingene knyttet mot selvkost
Forvaltning	1,5
Renhold	7,5
Sum	17,0

3.2.4.2 Økonomisk ramme for enhetene – Plan og Teknisk 2017 - 2020

(Tall i 1000,- kr)	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
Sum lønn	10 093				8 955	8 955	8 246
Sum driftsutgifter	9 161				9 578	9 122	10 971
<i>Sum utgifter</i>	<i>19 254</i>				<i>18 533</i>	<i>18 077</i>	<i>19 217</i>
Sum inntekter	-4 747				-4 179	-4 179	-6 646
Netto ansvar	14 507	14 549	14 599	14 599	14 354	13 898	12 571

3.3 Sektor – Oppvekst



Foto: Sindre Riise

Under Sektor – Oppvekst inngår følgende enheter:

- Tolga skole
- Vingelen skole- og barnehage
- Tolga kulturskole
- Barnehagene i Tolga

Tolga kommune har vedtatt en egen styringsplattform for Oppvekst. Den er gjeldende og styrende for barnehager, grunnskolen og kulturskolen i perioden 2015-2020

Visjonen for «Oppvekst i Tolga»:

Røtter i fortida, tro på framtida og læring i fellesskap

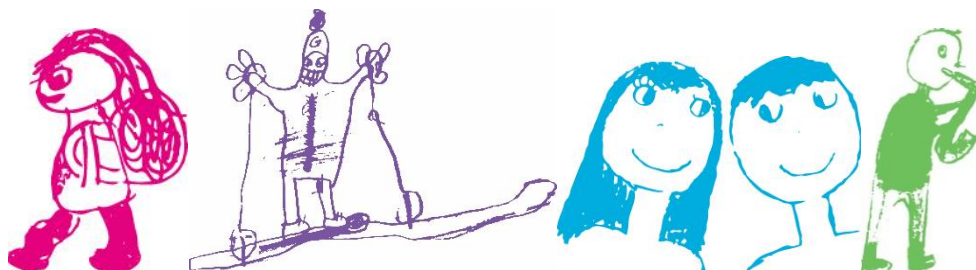
Målsetting og kjennetegn:

Vi vil ha et oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge.

Tolga kommunestyre ønsker:

- å være en aktiv skole- og barnehageeier
- å bevisstgjøre Tolgasamfunnet,
- å ha sterkt fokus på barn og unges oppvekst-vilkår.

Målet er å ha gode og profesjonelle skoler, barnehager og kulturskole.



Tolga kommune – kommune med tæl

3.3.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats for hele sektoren

Tjeneste	Antall elever
Grunnskole	197
Barnehage	70
SFO	64
Voksenopplæringen	11
Kulturskolen - elevplasser	166

Ressursinnsats	Årsverk
Sektorleder – Reidun Joten	1,0 (koordinerende)
Enhetsleder	3,0
Barnehage	21.45
Skole	29,0
SFO	2,0
Kulturskole	3,8
Sum	60,25

3.3.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020, samlet for sektor Oppvekst

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	36 150				35 350	35 350	34 782
Sum driftsutgifter	9 979				9 799	9 789	11 167
<i>Sum utgifter</i>	<i>46 129</i>				<i>45 149</i>	<i>45 139</i>	<i>45 949</i>
Sum inntekter	-8 340				-8 150	-8 150	-11 192
Netto ansvar	37 789	37 362	35 994	35 864	36 999	36 989	34 757

Tolga kommune – kommune med tæl

3.2.3 Mål og resultatindikatorer for Oppvekst – samlet

Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/ indikator	Forrige resultat / Gj snitt Kommune-gruppe 05	Tallfesting av mål for budsjettåret 2017
Kulturskolen. Andel elever i kultur skole, av antall barn i alderen 6-15 år i %, >gj sn kgr05	KOSTRA-tall	56,4 / 25,2 (2015)	>gj sn kgr05
Kulturskolen. Netto driftsutgifter kultur-skole, pr innbygger 6-15 år i kr <kr 8.000	KOSTRA-tall	8.444/ 4.061 (2014)	<kr 8.000
Barnehager. Foreldrenes tilfredshet med mulighet for bruker-medvirkning > 5,0	Brukerundersøkelse KS bedrekommune.no. Skala 1-6. 6 beste score.	5,1 (2015)	>5,0
Barnehager. Netto driftsutgifter pr innbygger 1til5 år i kr, barne-hager < gj sn kgr05	KOSTRA-tall	137.889/ 133.467 (2015)	< gj sn kgr05
Skoler. Gode resultater i forhold til mobbing: $\leq 1,2$	Elevundersøkelsen 7. trinn/ 10.trinn. Mobbing: beste score er 1,0 (ingen mobbing)	7. trinn: 1,1 10. trinn: 1,1 (2016)	$\leq 1,2$
Skoler. Foreldrenes helhetsvurdering av skoletilbudet >4,5	Foreldreundersøkelsen. Skala1-5, der 5 er beste score. Foreldrenes helhetsvurdering av skoletilbudet	4,6 (2014)	>4,5
Skoler. Gjennomsnittlige grunnskolepoeng avgangselever 1o. trinn > gj sn Hedmark	KOSTRA-tall	43,3/ 40,0	> gj sn Hedmark

Tolga kommune – kommune med tæl

Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/indikator	Forrige resultat / Gjennomsnitt Kommune-gruppe 05	Tallfesting av mål for budsjettåret 2017
Skoler. Netto driftsutgifter til grunnskolesektoren, pr innbygger 6-15 år < gjennomsnitt kgr05	KOSTRA-tall	126.102 / 144.421 (2015)	< gjennomsnitt kgr05
Oppvekst totalt. Medarbeidernes opplevelse av: Mestrings-orientert ledelse (ledelsen legger vekt på å gjøre medarb. best mulig ut fra den enkeltes forutsetninger)> 4,0	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR» Snittverdier pr faktor i medarbeidernes besvarelser. Skala 1-5 (5 best). Snittverdi over 4,0 er bra, over 4,5 er særdeles bra.	4,4 (2016)	Neste måling 2018
Oppvekst totalt. Medarbeidernes opplevelse av: Fleksibilitetsvilje (egen villighet til å være fleksibel på jobb) fleksibel)>4,0	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,5 (2016)	Neste måling 2018
Oppvekst totalt. Medarbeidernes opplevelse av: Mestringsklima (kultur for samarbeide og å gjøre hverandre gode)> 4	Medarbeiderundersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,4 (2016)	Neste måling 2018
Oppvekst totalt. Holde seg innenfor gitt budsjetttramme	Avvik fra budsjett >100=overforbruk Regnskap	97,7 % (2015)	< 100 %

3.3.1 Tolga skole



Foto: Sindre Riise

3.3.1.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Tjeneste	Antall elever
Grunnskole	144
SFO	39
Voksenopplæringen	11

Ressursinnsats	Årsverk
Enhetsleder – Reidun Joten	1,0
Skole	20,1
SFO	1,1
Sum	22,2

Tolga kommune – kommune med tæl

3.3.1.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020 Tolga skole og skoler felles

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	15 081				14 308	14 308	14 730
Sum driftsutgifter	7 091				6 893	6 893	7 323
<i>Sum utgifter</i>	<i>22 172</i>				<i>21 201</i>	<i>21 201</i>	<i>22 053</i>
Sum inntekter	-3 259				-2 694	-2 694	-4 805
Netto ansvar	18 913	18 861	18 895	19 018	18 507	18 507	17 248



Foto: Sindre Riise

3.3.2 Vingelen skole og barnehage



Foto: Sindre Riise

3.3.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Tjeneste	Antall elever
Grunnskole	53
Barnehagen	27
SFO	25

Ressursinnsats	Årsverk
Enhetsleder – Marte Grann Vingelen	1,0
Skole	6,8
Barnehagen	6,1
SFO	0,7
Sum	14,6

Tolga kommune – kommune med tæl

3.3.2.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020 Vingelen skole og barnehage

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	8 585				9 014	9 014	8 133
Sum driftsutgifter	1 331				1 304	1 294	1 940
<i>Sum utgifter</i>	<i>9 916</i>				<i>10 318</i>	<i>10 308</i>	<i>10 073</i>
Sum inntekter	-1 544				-1 993	-1 993	-2 085
Netto ansvar	8 372	8 312	8 312	8 312	8 325	8 315	7 988



Foto: Linda Merkesdal

3.3.3 Tolga kulturskole



3.3.3.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Tjeneste	Antall elever
Kulturskolen	202 inkl prosjekt skole (166 - elevplasser)

Ressursinnsats	Årsverk
Enhetsleder – Svein Gjelten Bakken (vikariat)	1,0
Skole	3,76
Sum	4,7* + 0.9 vikariat

*2,62 årsverk er salg av tjenester internt og eksternt + studiepermisjon og permisjon

3.3.3.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020 Tolga kulturskole

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	3 603				3 354	3 354	3 284
Sum driftsutgifter	149				135	135	312
<i>Sum utgifter</i>	3 752				3 489	3 489	3 596
Sum inntekter	-1 952				-1 633	-1 633	-1 981
Netto ansvar	1 800	1 885	1 883	1 880	1 856	1 856	1 615

3.3.4 Barnehagene i Tolga



Foto: Sindre Riise

3.3.4.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Tjeneste	Antall barn
Lyngbo barnehage	23
Knutshauåen barnehage	20

Ressursinnsats	Årsverk
Enhetsleder – Astrid Moen	1,0
Lyngbo barnehage	7,1
Knutshauåen	6,4
Styrking førskolebarn	1,9
Barnehager felles	0,6
Sum	17,0

Tolga kommune – kommune med tæl

3.3.4.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020, Barnehagene i Tolga

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	8 881				8 675	8 675	8 636
Sum driftsutgifter	1 408				1 466	1 466	1 591
<i>Sum utgifter</i>	<i>10 289</i>				<i>10 141</i>	<i>10 141</i>	<i>10 227</i>
Sum inntekter	-1 585				-1 830	-1 830	-2 320
Netto ansvar	8 704	8 304	6 904	6 654	8 311	8 311	7 907

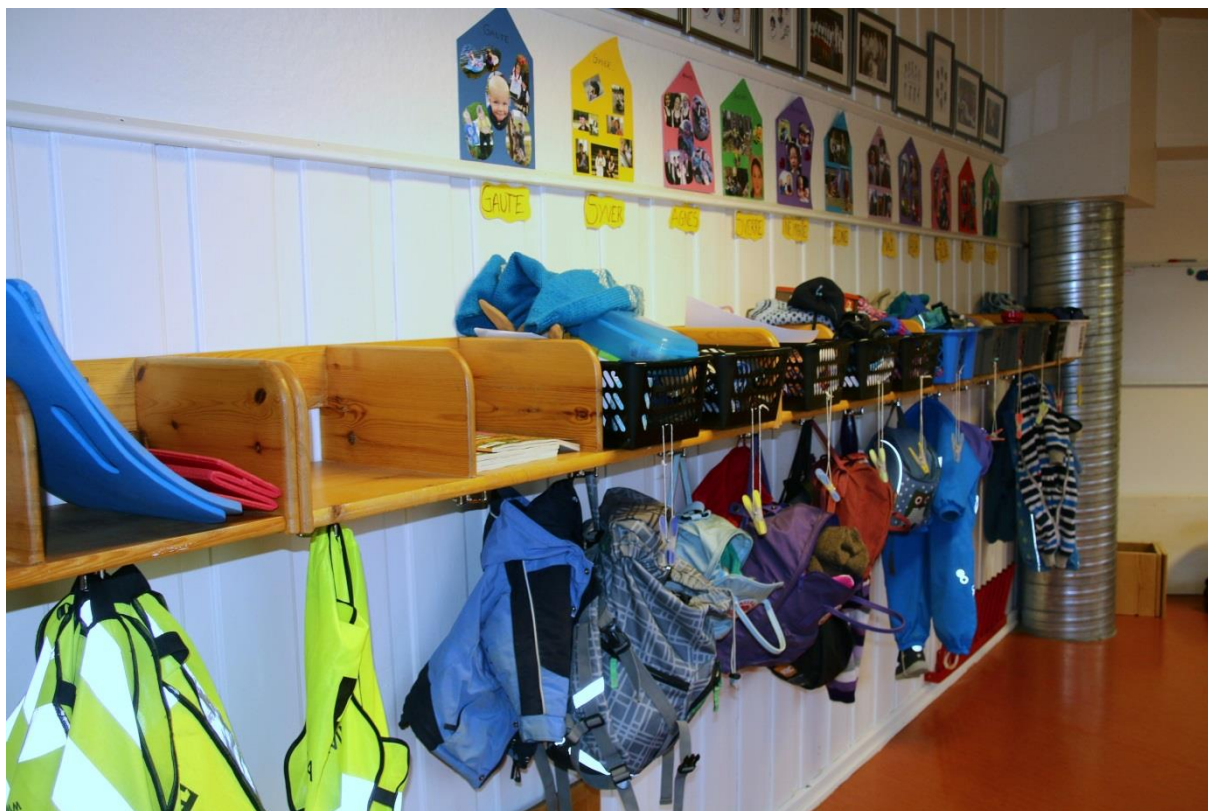


Foto: Sindre Riise

3.4 Sektor – Velferd



Foto: Sindre Riise

Under Sektor – Velferd inngår følgende virksomheter:

- Helse
- Institusjon
- Re-/hablilitering og mestring
- NAV

Tolga kommune har vedtatt en egen styringsplattform for Velferd. Den er gjeldende og styrende for virksomheter i perioden 2015-2020.

Kjerneoppgave:

«Velferd i Tolga møter folk som skal mestre et liv på tross av utfordringer, og som kan mestre et liv på grunn av sine ressurser, gitt riktig bistand»

For oss betyr dette:

- Vi skal utløse ressurser.
- Vi skal øke evnen til å mestre.
- Vi skal finne løsninger sammen med brukerne.

Grunnholdning:

Vi ser etter mulighetene med utgangspunkt i den enkeltes behov og motivasjon

For oss betyr dette:

- Mulighetsfokus med tanke på bistand og medvirkning.
- Vi jobber med å skape motivasjon for å ta styring i egne liv ved å bidra til progresjon og klargjøring av mål.
- Vi tar utgangspunkt i den enkeltes ressurser og muligheter.

Visjon: «Mestring i alle livsfaser»

Velferdssektoren i Tolga møter folk i alle livsfaser, gjennom helsesøster, legetjenesten og annet helsepersonell, gjennom NAV og i pleie og omsorg. En meningsfull hverdag er med på å utløse ressurser i alle livets faser. Vi kan aldri forhindre alle utfordringer, men vi kan bidra til mestring av livet på tross av utfordringer, og på grunn av mulighetene og ressursene som den enkelte besitter. Velferdstjenestene i Tolga kommune skal derfor bidra til «**mestring i alle livsfaser**».



Foto: Sindre Riise

Tolga kommune – kommune med tæl

3.4.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats for hele sektoren

Tjeneste	Antall brukere
Legetjenesten	1179
Helsestasjon	94 – 0-5 år, 196 – 6-15 år
Tolga sykehjem	15 heltid + 6 kortid
Hjemmesykepleie	52
Hjemmehjelp	42
Trygghetsalarm	30
Omsorgslønn	3

Ressursinnsats	Årsverk
Sektorleder – Sin Stuedal Sjøvold	1,0
Enhetsledere	4,0*
Legetjenesten	3,6
Helsesøster	0,8
Jordmor	0,1
Psykisk helse/Rus	1,5 – inkludert prosjekt Ruskonsulent
Fysioterapi	1,5**
Sykehjem	13,43
Hjemmetjenesten	11,26
Ergoterapeut	1,0
TFF	1,6
Kjøkken	2,52
Merkantil	0,6
NAV/Sosial	2,5
Flyktningetjenesten	2,2
Sum	47,61

*Noen enhetsledere går også i turnus og NAV-leder er statlig ansatt

**Private med driftstilskudd

3.4.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020, samlet for Velferd

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	38 122				36 806	35 106	35 271
Sum driftsutgifter	14 599				14 390	14 085	15 739
<i>Sum utgifter</i>	<i>52 721</i>				<i>51 196</i>	<i>49 191</i>	<i>51 010</i>
Sum inntekter	-12 537				-10 849	-10 849	-12 450
Netto ansvar	40 184	39 851	39 201	38 551	40 347	38 342	38 560

Tolga kommune – kommune med tæl

3.4.3 Mål og resultatindikatorer for Velferd – samlet

Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/indikator	Forrige resultat / Gj snitt Kommune-gruppe 05	Tallfesting av mål for budsjettåret 2017	Mål innen utgangen av økonomiplan-perioden 2020
Omsorg. Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole >gj snitt i Kgr05	KOSTRA-tall	36/ 31 (2014)	>gj snitt i Kgr05	>gj snitt i Kgr05
Omsorg. Brukernes generelle tilfredshet med tjenesten > 5,0	Brukerundersøkelse KS bedrekommune.no. Skala 1-6. 6 beste score. Hjemmetjenesten Sykehjemmet	5,6 (2013) 4,5 (2013)	Neste undersøkelse 2018	>5,0 >5,0
Omsorg. Brukernes tilfredshet med bruker-medvirkning > 4,5	Brukerundersøkelse KS bedrekommune.no. Skala 1-6. 6 beste score. Hjemmetjenesten Sykehjemmet	4,7 (2013) 3,9 (2013)	Neste undersøkelse 2018	>4,5 >4,5
NAVSosial. Gjennomsnittlig stønadslengde i mnd mottakere 18-24 år < 2,3	KOSTRA-tall	2,5 (2014 og 2015)	< 2,3	< 2
NAVSosial. Gjennomsnittlig stønadslengde i mnd mottakere 25-66 år < 4,2	KOSTRA-tall	3,6 (2015)	< 3,5	< 3
NAVSosial. Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, i % av innbyggerne 18-24 år < 8	KOSTRA-tall	9,5 (2015) (9,4 i 2014)	< 8	< 7
Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/indikator	Forrige resultat / Gj snitt	Tallfesting av mål	Mål innen utgangen

Tolga kommune – kommune med tæl

		Kommune- gruppe 05	for budsjettåret 2017	av økonomiplan- perioden 2020
Barnevern. Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 mnd >90	KOSTRA-tall	50/73 (2015) (92/ 70 i 2014)	>90	>90
Helse. Antall Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem >gj snitt i Kgr05	KOSTRA-tall	0,44/0,38 (2015)	>gj snitt i Kgr05	>gj snitt i Kgr05
Helse. Mer enn 70 % av befolkningen velger seg fastlege ved Tolga Legekantor	Fastlegelister HELFO og befolkning SSB pr 31.12	70,2 % (2015) (68,7 % i 2014)	>73 %	>75 %
Medarbeidernes opplevelse av: Mestrings- orientert ledelse (ledelsen legger vekt på å gjøre medarb. best mulig ut fra den enkeltes forutsetninger)> 4,0	Medarbeider- undersøkelse KS «10-FAKTOR» Snittverdier pr faktor i medarbeidernes besvarelser. Skala 1-5 (5 best). Snittverdi over 4,0 er bra, over 4,5 er særdeles bra.	4,1 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Medarbeidernes opplevelse av: Fleksibilitets- vilje (egen villighet til å være fleksibel på jobb) fleksibel)>4,0	Medarbeider- undersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,3 (2016)	Neste måling 2018	>4,2
Medarbeidernes opplevelse av: Mestringsklima (kultur for samarbeide og å gjøre hverandre gode)> 4	Medarbeider- undersøkelse KS «10-FAKTOR»	4,1 (2016)	Neste måling 2018	>4,2

Tolga kommune – kommune med tæl

Velferd totalt. Holde seg innenfor gitt budsjett-ramme	Avvik fra budsjett >100=overforbruk Regnskap	97,6 % (2015)	< 100 %	< 100 %
---	--	------------------	---------	---------



Foto: Sindre Riise

3.4.1 Helse



Foto: Sindre Riise

3.4.1.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Tjeneste	Antall brukere
Legetjenesten	1 179 listepasienter
Helsestasjon	94 (0-5 år), 196 (6-15 år)

Ressursinnsats	Årsverk
Enhetsleder – Karen Prytz	1,0 (kommunelege 1 er enhetsleder)
Legetjenesten (inkludert enhetsleder)	4,6
Helsesøstertjenesten/ Jordmor	0,9
Fysioterapi	1,5 (private m/ driftstilskudd)
Rådgiver	0,35
Sum	7,35

NB! Tjenestene barnevern og krisesenter er underlagt Helse fra 2017. Tallmaterialet for budsjett 2016 og regnskap 2015 er omarbeidet for å gi best mulig sammenligningstall.

Tolga kommune – kommune med tæl

3.4.1.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020 Helse med barnevern og krisesenter

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	5 462				6 091	5 591	5 379
Sum driftsutgifter	5 900				5 782	6 382	6 439
<i>Sum utgifter</i>	<i>11 362</i>				<i>11 873</i>	<i>11 973</i>	<i>11 818</i>
Sum inntekter	-2 195				-2 020	-2 020	-2 059
Netto ansvar	9 167	9 054	9 054	9 054	9 853	9 953	9 759



Foto: Sindre Riise

3.4.2 Institusjon



Foto: Sindre Riise

3.4.2.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Tjeneste	Antall brukere
Sykehjem	15 langtids plass + 6 korttids plasser
Matombringning	30

Ressursinnsats	Årsverk
Enhetsleder – Marianne Kaasen Bekken	1,0 (enhetsleder inngår også delvis i turnus)
Sykehjem	13,43
Kjøkken	2,52
Merkantilt	0,6
Sum	17,55

3.4.3 Re-/habilitering og mestring



Foto: Sindre Riise

3.4.3.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Tjeneste	Antall brukere
Hjemmesykepleie	52
Hjemmehjelp	42
Trygghetsalarm	30
Omsorgslønn	3
TFF	19
Rus/psykiatri	38+8
Ergoterapi	79

Ressursinnsats	Årsverk
Enhetsleder – Berit Flatgård	1,0 (enhetsleder inngår også delvis i turnus)
Hjemmetjenesten	12,26
Hjemmehjelp	
TFF	1,6
Ergoterapeut	1,0
Rus og psykiatri	1,6
Sum	17,46

Tolga kommune – kommune med tæl

3.4.3.2 Økonomisk ramme for enhetene institusjon og Re-/habilitering og mestring 2017 - 2020

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	26 307				25 983	24 483	25 189
Sum driftsutgifter	5 249				5 019	4 514	6 338
<i>Sum utgifter</i>	<i>31 556</i>				<i>31 002</i>	<i>28 997</i>	<i>31 527</i>
Sum inntekter	-4 374				-4 099	-4 099	-5 982
Netto ansvar	27 182	26 962	26 362	25 762	26 903	24 898	25 545



Foto: Sindre Riise

3.4.4 NAV



Foto: Sindre Riise

3.4.4.1 Tjenesteomfang og ressursinnsats

Ressursinnsats	Årsverk
Virksomhetsleder – Synnøve Narjord	1,0 *
NAV/Sosial	2,5
Flyktningetjenesten	2,2
Sum	5,7

*NAV-leder statlig ansatt

3.4.4.2 Økonomisk ramme 2017 – 2020 for NAV uten barnevern og krisesenter

	Budsjett	Økonomiplan			Rev. Budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(Tall i 1000,- kr)							
Sum lønn	6 353				4 732	5 032	4 703
Sum driftsutgifter	3 450				3 589	3 189	2 962
<i>Sum utgifter</i>	<i>9 803</i>				<i>8 321</i>	<i>8 221</i>	<i>7 665</i>
Sum inntekter	-5 968				-4 730	-4 730	-4 408
Netto ansvar	3 835	3 835	3 785	3 735	3 591	3 491	3 257

Tolga kommune – kommune med tæl

3.5 Interkommunale samarbeid Tolga kommune inngår i

Tiltak	Form	Budsjett 2016	Budsjett 2017	+/- i %
FIAS	A/S	2 207 000,-	2 207 000,-	0 %
MeSkano	A/S	80 000,-	80 000,-	0 %
TOS ASVO	A/S	247 000,-	260 000,-	+ 5 %
Abakus (innkjøp)	A/S	273 000,-	281 000,-	+ 3 %
IKT Fjellregionen	IKS	2 719 000,-	2 940 000,-	+ 8 %
Revisjon Fjell	IKS	231 000,-	242 000,-	+ 5 %
Kontrollutvalg Fjell	IKS	143 000,-	149 000,-	+ 4 %
Midt-Hedmark Brann og redning	IKS	1 394 000,-	1 394 000,-	0 %
Nord-Østerdal Musiker	Vertskommune-samarbeid	65 000,-	66 000,-	+ 2 %
Teater i Fjellregionen	Vertskommune-samarbeid	11 000,-	11 000,-	0 %
PP-tjenesten. inkl logoped	Vertskommune-samarbeid	726 000,-	727 000,-	0 %
Arbeidsgiver-kontroll	Vertskommune-samarbeid	114 000,-	139 000,-	+ 22 %
Legevakt + AMK	Vertskommune-samarbeid	670 000,-	690 000,-	+ 3 %
Jordmortjeneste	Vertskommune-samarbeid	70 000,-	70 000,-	0 %
Barnevern (inkludert tiltak)	Vertskommune-samarbeid	3 803 000,-	3 421 000,-	-10 %
Geo-data	Vertskommune-samarbeid	430 000,-	430 000,-	0 %
Skoleledersamarbeid (TATO)	Vertskommune-samarbeid	479 000,-	528 000,-	+ 10 %
Kultur for læring (TATO)	Vertskommune-Samarbeid	0	140 000,-	+ 100 %
Krisesenter	Kjøp av tjeneste	115 000,-	117 000,-	+ 2 %
TFF (kjøp av institusjonsplass)	Kjøp av tjeneste	700 000,-	720 000,-	+ 3 %
Regionrådet for Fjellregionen	Avtalebasert samarbeid	90 000,-	90 000,-	0 %
Destinasjon Røros	Avtalebasert samarbeid	150 000,-	163 000,-	+ 9 %
Verdensarvsenter	Avtalebasert samarbeid	0,-	75 000,-	+ 100 %
Regionale næringssefer	Vertskommune-samarbeid	100 000,-	0,-	-100%
Skatteoppkrever	Vertskommune-samarbeid	294 000,-	298 000,-	+ 1 %
Sum		15 111 000,-	15 238 000,-	+ 1 %

Kommentar: Interkommunale samarbeidsordninger utgjør rundt 14 % av kommunens totale budsjett. Økningen fra 2016 til 2017 er på 1 %.

4. Generelle rammebetingelser

4.1 Befolkningsutvikling

Tabellen nedenfor viser utviklingen i folketallet fra 2010 til 2016. Folketallet er målt pr 1. januar i alle årene. I perioden 1. januar 2010 til 1. januar 2016 har folketallet i Tolga kommune hatt en nedgang på 51 personer, eller 3,1 %. I den angitte perioden er det fra 2015 til 2016 det er størst nedgang i folketallet. Det er en nedgang på 61 fra 2013 til 2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Folkemengde i alt	1671	1684	1681	1681	1658	1656	1620
Kvinner	814	827	823	819	807	809	783
Menn	857	857	858	862	851	847	837
0-5 år	46+58	43+61	41+61	45+63	47+53	59+51	41+53
6-15 år	108+127	105+124	103+121	97+113	95+114	78+117	81+115
16-66 år	492+552	511+557	508+559	510+567	501+553	514+556	495+555
67-79 år	89+80	91+80	100+81	98+80	101+87	97+83	97+86
80-89 år	63+33	57+30	48+32	46+32	42+38	40-36	33+35
90 år og over	16+7	20+5	23+4	23+7	21+6	21+4	24+5

Befolkningstallet er en viktig faktor for kommunenes inntekter, så også for Tolga kommune. Rammetilskuddet beregnes med folketallet pr 1. juli året før budsjettåret.

For 2017 er det prognostisert:

Rammetilskudd per innbygger (inkl. inntektsutjevning): 50 000,-
Skatteinntekter per innbygger (inkl. skatteutjevning): 27 000,-

En innflytter/utflytter til/fra Tolga kommune vil tilføre/belaste inntektene i gjennomsnitt med kr 77 000,-

4.2 Økonomiske rammebetingelser

4.2.1 Kommunesektorens samlede inntekter

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgiftene inkludert renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsattes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 1,75 % av driftsinntektene for landet samlet. Resultatet for landet samlet i 2015 var på 3,0 prosent, mens den for 2014 var 1,0 %. Kommunene i Hedmark hadde i 2015 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 3,5 prosent av driftsinntektene. For Tolga kommune var netto driftsresultat i 2015 på 5,6 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunenes/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som

Tolga kommune – kommune med tæl

gir best uttrykk for den gjelden som må trekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Hedmark hadde i gjennomsnitt 59 623 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2015. Landsgjennomsnittet var 59 368 kroner per innbygger. Tolga kommunes lånegjeld er på 50 423 kroner per innbygger.

4.2.2 Skatt og rammetilskudd

Fra 2016 til 2017 har Tolga kommune et anslag i vekst i frie inntekter, korrigert for oppgaveendringer, på ca. 1,6 millioner som tilsvarer 1,4 %. På landsbasis er det et anslag i vekst på 2,7%. Kommunene i Hedmark anslås samlet sett å få en vekst i frie inntekter på 2,7%

4.2.3 Eiendomsskatt

Tolga kommune innførte fra 2011 eiendomsskatt med hele kommunen som virkeområde. Satsen er vedtatt på 7 promille. Bunnfradraget er satt til kr 100 000,-. Det er vedtatt en reduksjonsfaktor på 0,7. Det er vedtak på de bygg/bygninger som skal fritas for eiendomsskatt. Inntektene fra eiendomsskatten for 2017 er stipulert til kr 3 000 000,-.

4.2.4 Driftsinntekter

Gebyrer og betalingssatser fremgår av dette dokumentet og er en del av budsjettvedtaket.

4.2.5 Lønns- og prisvekst

I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2016-2017 til 2,5 %, hvorav lønnsveksten er anslått til 3,0 %.

I budsjettforslaget er det budsjettert med kjent lønn pr. dato, det vil si etter at lokale lønnsforhandlinger høsten 2016 er lagt inn. Det er i budsjettet lagt inn et forventet lønnsoppgjør for 2017 i henhold til statsbudsjettet.

4.2.6 Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene:

I budsjettforslaget er normalpremien basert på aktuarberegninger fra KLP og Statens pensjonskasse. Beregningene gir følgende premiesats for 2017:

KLP:	Fellesordningen	19,5 %
	Sykepleierordningen	19,5 %
	Folkevalgtordningen	19,5 %
Statens Pensjonskasse:	Lærere:	12 %

Pensjon er ikke en del av kommuneopplegget i statsbudsjettet. Men pensjon er en viktig del av kommunens utgifter. Forsikringselskapene som forvalter kommunens midler til pensjon opererer i et internasjonalt finansmarked der målet er å skaffe størst mulig avkastning på pensjonsforpliktelsene. Forskjellen mellom det kommunen må betale i pensjonspremie og en aktuarberegning av denne kalles premieavvik. Premieavviket føres noe ulikt. De fleste kommuner avskriver dette over 7 år (dette er endret fra 15 år fra tidligere enn 2011 og 10 år mellom år 2011 og 2014), mens noen har 1-års amortisering. For de som tar det på 1 år vil en kraftig økning gi umiddelbare virkning på budsjettet for kommende år. For Tolga som har valgt

den til enhver lengste gjeldene amortiseringstiden skyver man dermed en del av pensjonsforpliktelsen foran seg.

4.2.7 Øvrige driftsutgifter:

Det er ikke i budsjettet lagt inn en forventet prisvekst, men en del større poster er regulert opp i forhold realistisk driftsnivå.

Nye tiltak som er lagt inn fremkommer av – nye tiltak og vesentlige økninger i driftsutgiftene, 1.4

4.2.8 Rente- og avdragsutgifter:

Det er inngått nye avtaler med fastrente fra november 2016, på henholdsvis 4 og 6 år. Resten holdes flytende. Det er tatt høyde for en rentesats på 2,0 % for det som holdes flytende i 2017.



Foto: Sindre Riise

5. Investeringsprosjekter i 2017-2020

5.1 Investeringsprosjekt i 2017

5.1.1 Oppgradering av bredbånd

Oppgradering av bredbånd i kommunen. Prosjektet skal gå over 3 år med første år i 2015. Behov stipulert til kr 500.000,- pr år. Investeringen lånefinansieres.

5.1.2 Gatelys

Tolga kommune har pr i dag pærer som ikke lenger er i salg. Av totalt 414 lyspunkter er det 294 som må fases ut/byttes i ny lyskilder. Investeringsbehov er totalt på kr 1 700 000,-. Det foreslås å fordele dette på to år, 2017 og 2018, men henholdsvis kr 1 000 000,- i 2017 og kr 700 000,- i 2018. Investeringen lånefinansieres.

5.1.3 Utbedringer kommunale boliger

Investering/rehabilitering av kommunale boliger i henhold til plan utarbeidet i 2016. Beløp kr 1 000 000,- pr år. Beløpet lånefinansieres.

5.1.4 Dølmotunet - Restaurering av fjøstaket, låvebrua og bjelker i fjøset

Skifte de skifersteiene skifersteinene som er nødvendig, reparere låvebrua og skifte bjelker i fjøset. Anno Museum bidrar med midler i forhold til låvebrua. Prosjektet er anslått til å koste 375 000,- kr. Lånebehov for prosjektet kr 150 000,-.

5.1.5 Kommuneplanens arealdel

Rullering av kommuneplanens arealdel vil kreve ekstern bistand både i forhold til prosessjobbing og jobbing med plan/kart. Totalt stipulert til kr 600 000,- fordelt med kr 300 000,- på årene 2017 og 2018. Beløpet lånefinansieres.

5.1.6 Tolgensli boligfelt – infrastruktur

Ny reguleringsplan og jobbing med å gjøre boligområdet mer attraktiv krever investeringer i for form av infrastruktur stipulert til kr 2 000 000,- som foreslås fordelt med henholdsvis kr 1 000 000,- i 2017 og 2018. Beløpet lånefinansieres.

5.1.7 Kommunehuset – nye systemer

Det er behov for nytt brannvarsling og innbruddsalarmsystem i kommunehuset. Kommunehuset må også over på et nøkkelkort system. Anslått investeringsbehov kr 350 000,- Beløpet lånefinansieres.

5.1.8 Ventilasjonsanlegg og rehabilitering – Tolga Helsesenter

Ventilasjonsanlegget må rehabiliteres. Det må også skiftes vinduer og etterisoleres tak. Vil gi helt andre driftsutgifter i etterkant. Investeringen har blitt avventet i mange år med bakgrunn i ulike forhold og avklaringer. Det anses ikke lenger som aktuelt å flytte ut den aktiviteten som bedrives der. Helse, miljø og sikkerhet ivaretas ikke i dag på en tilfredsstillende måte ovenfor brukere og ansatte. Behovet for investeringer beløper seg til kr 2 600 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.9 Trafikksikkerhetstiltak – Vingelen

Gatelys, sykkel- og gangsti på strekningen fra skolen og ned til innkjøringen Eggen Gårdssystem. Statens Vegvesen har bevilget kr 300 000,- som kan brukes til prosjektet. Stipulert kostnad kr 1 600 000,-. Kommunal andel, kr 1 300 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.10 Lagerhall uteseksjon

Det er behov for å huse det som stod i Mjøllageret, samt utstyr til vannverk og avløpsnett. Egnert hall stipulert til kr 550 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.11 Oppgradering kommunehuset

Det er behov for oppgradering både bibliotek og servicetorget. Bygget trengs også å males. Stipulert behov kr 1 000 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.12 Detaljplanlegging ny barnehage og nytt kulturhus

Det er behov for ekstern prosjektlederassistans og arkitektkonkurranse knyttet mot mulig ny barnehage og nytt kulturhus. Anslått behov kr 350 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.1.13 Tak på Tolga kirke

Det er behov for å totalrenovere taket på Tolga kirke. Det er skifertak på kirken. Krevende og omfattende arbeid. Anslått investeringsbehov 1 400 000,- kr. Må gjennomføres forfordelt over tre år. Det vil si perioden 2017-2019. Summen foreslås fordelt med kr 500 000,- i 2017 og 2018 og kr 400 000,- i 2019. Prosjektet lånefinansieres.

5.2.14 Energisparingsprosjekt

Felles prosjekt med Alvdal, Follidal og Rendalen i forhold til å oppfylle måle i klima- og energiplanene om energieffektivisering. Prosjektet som strekker seg over 3 år med en total ramme pr kommune på kr 832 000,- fordelt som følger: 2015: kr 295 000,- 2016: kr 356 000,- 2017: kr 181 050,-. Det er energianalyser som kjøres gjennom prosjektet. Det danner i igjen grunnlaget for å gjennomføre tiltak. Prosessen som kjøres i første fase må gjøres for å komme i en fase for å gjøre tiltak. Ingen kommune har kompetanse til å kjøre den fasen alene. Beløpet lånefinansieres.

5.2 Investeringsprosjekt i 2018-2020

5.2.1 Utbedringer kommunale boliger

Investering/rehabilitering av kommunale boliger i henhold til plan utarbeidet i 2016. Beløp kr 1 000 000,- pr år. Beløpet lånefinansieres.

5.2.2 Gatelys

Tolga kommune har pr i dag pærer som ikke lenger er i salg. Av totalt 414 lyspunkter er det 294 som må fases ut/byttes i ny lyskilder. Investeringsbehov er totalt på kr 1 700 000,-. Det foreslås å fordele dette på to år, 2017 og 2018, men henholdsvis kr 1 000 000,- i 2017 og kr 700 000,- i 2018. Investeringen lånefinansieres.

5.2.3 Tolgensli boligfelt – infrastruktur

Ny reguleringsplan og jobbing med å gjøre boligområdet mer attraktiv krever investeringer i for form av infrastruktur stipulert til kr 2 000 000,- som foreslås fordelt med henholdsvis kr 1 000 000,- i 2017 og 2018. Beløpet lånefinansieres.

5.2.4 Kommuneplanens arealdel

Rullering av kommuneplanens arealdel vil kreve ekstern bistand både i forhold til prosessjobbing og jobbing med plan/kart. Totalt stipulert til kr 600 000,- fordelt med kr 300 000,- på årene 2017 og 2018. Beløpet lånefinansieres.

5.2.5 Nye barnehage og nytt kulturhus

Det bygges nye barnehage i nærheten av Tolga skole og nytt kulturhus i område rundt Tolga skole. Prosjektramme på inntil kr 60 000 000,- med et maks låneopptak på kr 40 000 000,- Beløpet fordeles på henholdsvis på årene 2018 og 2019.

5.2.6 Tak på Tolga kirke

Det er behov for å totalrenovere taket på Tolga kirke. Det er skifertak på kirken. Krevende og omfattende arbeid. Anslått investeringsbehov 1 400 000,- kr. Må gjennomføres for fordeles over tre år. Det vil si perioden 2017-2019. Summen foreslås fordelt med kr 500 000,- i 2017 og 2018 og kr 400 000,- i 2019. Prosjektet lånefinansieres.

5.2.7 Nye barnehage og nytt kulturhus

Det bygges nye barnehage i nærheten av Tolga skole og nytt kulturhus i område rundt Tolga skole. Prosjektramme på inntil kr 60 000 000,- med et maks låneopptak på kr 40 000 000,- Beløpet fordeles på henholdsvis på årene 2018 og 2019.

5.2.8 Tak på Tolga kirke

Det er behov for å totalrenovere taket på Tolga kirke. Det er skifertak på kirken. Krevende og omfattende arbeid. Anslått investeringsbehov 1 400 000,- kr. Må gjennomføres for fordeles over tre år. Det vil si perioden 2017-2019. Summen foreslås fordelt med kr 500 000,- i 2017 og 2018 og kr 400 000,- i 2019. Prosjektet lånefinansieres.

5.2.9 Ny bil teknisk

Det er behov for å investere i ny bil på teknisk. Investeringsrammen settes til kr 250 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.2.10 Garasje teknisk – nye porter

Det trengs nye garasjeporter til tekniske sine lokaler i kjelleren på Helsesenteret. Anslått investeringsbehov kr 230 000,- Beløpet lånefinansieres.

5.2.11 Lift teknisk

Det er behov for en ny lift. Kreves i forhold til noen av de oppdrag som skal utføres. Kostand kr 600 000,- beløpet lånefinansieres.

5.3 Investeringer – VAR-område – selvkost 2017

5.3.1 Vingelen Rensepark – nytt basseng

Kapasiteten i renseparken er snart sprengt. Det krever et nytt basseng. Stipulert kostand kr 100 000,- Beløpet lånefinansieres.

5.3.2 Hovedplan – vann og avløp

Med bakgrunn i blant annet klimaendringer er det behov for å utarbeide en ny hovedplan for vann og avløp. Dette må gjøres gjennom en periode på to år og med behov for ekstern bistand. Stipulert kostand totalt kr 700 000,- fordelt med kr 350 000,- på årene 2017 og 2018. Investeringen lånefinansieres.

5.3.3 Sandfilter – Vannverket

Sandfilteret er pr i dag ute av drift. Denne barrieren sammen med UV-filter er avgjørende for stabil drift og god vannkvalitet. Stipulert investeringsbehov kr 1 500 000,- Beløpet lånefinansieres.

5.3.4 Ledningsanlegg – Vingelen

Det gjenstår å legge avløpsledning til hyttene og setrene i Vingelen. Dette anlegget har stått på planen for utbygging siden 2009. Kostnad kr 450 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.3.5 Utbedringer av vannkummer og hovedledningsnett – vannverk

Det er sterkt behov for opprustning og rehabilitering av kummer og hovedledninger. Kostnad kr 450 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.3.6 Prøveboring grunnvannsbrønn

Det er behov sikre både en reservevannkilde, muligens ny hovedvannkilde. Det ble i 1995 gjort forundersøkelser for grunnvannsforekomst i Erlia. Det ønskes nå å gjøre en undersøkelse av vannmengde og vannkvalitet på denne grunnvannskilden. Kostand kr 200 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.4 Investeringer – VAR-område – selvkost 2018-2020

5.4.1 Hovedplan – vann og avløp

Med bakgrunn i blant annet klimaendringer er det behov for å utarbeide en ny hovedplan for vann og avløp. Dette må gjøres gjennom en periode på to år og med behov for ekstern bistand. Stipulert kostand totalt kr 700 000,- fordelt med kr 350 000,- på årene 2017 og 2018. Investeringen lånefinansieres.

5.4.2 Tolga Vannforsyning – Tallsjøen

Det er behov for betydelig oppgradering i forhold til de installasjoner vannverket har på Tallsjøen. Anslått investeringsbehov kr 1 000 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.4.3 Ny traktorhenger

Det er behov for ny traktorhenger. Dette er knyttet mot bruk VAR. Anslått kostnad kr 200 000,- . Beløpet lånefinansieres.

5.4.4 Ny slamvogn

Det er behov for ny slamvogn. Anslått kostand kr 450 000,-. Beløpet lånefinansieres.

5.4.5 Tak – høydebasseng på vestsiden

Det er behov for å legge nytt tak på høydebassenget på vestsiden. Anslått kostand kr 200 000,- . Beløpet lånefinansieres.

6. Vedlegg

6.1 Budsjettskjemaer

6.1.1 Driftsoversikt 2017-2020, budsjettskjema 1 A

	<i>Budsjett</i>	<i>Økonomiplan</i>			<i>Rev budsjett</i>	<i>Budsjett</i>	<i>Regnskap</i>
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(tall i 1000 kr)							
Skatt på inntekt og formue	29 143	29 733	29 733	29 733	29 395	29 395	27 218
Rammetilskudd	67 632	67 119	66 589	66 034	66 730	66 730	67 094
Inntekstutjevning	14 735	13 902	13 902	13 902	13 137	13 137	13 677
Skatt på eiendom	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	2 659
Integreringstilskudd	7 500	7 500	7 500	7 500	6 250	6 250	6 682
Momskompensasjon investering	0	0	0	0	0	0	0
Rentekompensasjon skolebygg	60	60	60	60	150	150	87
Rentekompensasjon grunnskolereform	140	140	140	140	200	200	162
Rentekompensasjon omsorg	230	230	230	230	250	250	248
Sum frie disponible inntekter	122 440	121 684	121 154	120 599	119 112	119 112	117 828
Renteinntekter bank	200	200	200	200	300	300	216
Renteinntekter formidlingslån	166	167	158	149	180	180	211
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	-2 127	-2 381	-2 647	-2 614	-2 615	-2 615	-2 496
Mottatte avdrag formidlingslån	560	600	609	616	400	400	0
Avdrag på lån	-7 093	-7 895	-8 528	-8 753	-5 602	-6 602	-4 218
Netto finansinntekter/-utgifter	-8 294	-9 309	-10 208	-10 402	-7 337	-8 337	-6 288
Til dekning av tidl. års merforbruk	0	0	0	0	-1 620	-1 620	-750
Avsetning til flyktningefondet	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500	-6 250	-6 250	-5 139
Avsetning til disposisjonsfond	-1 617	-676	-1 415	-1 746	-930	-1 630	-2 607
Avsetning til disposisjonsfond næring	-300	-300	-300	-300	-300	-300	-300
Avsetning til bundne fond	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-523
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-9 517	-8 576	-9 315	-9 646	-9 200	-9 900	-9 319
Overført til investeringsregnskapet	-360	-360	-360	-360	-360	-360	-352
Til fordeling drift	104 269	103 439	101 271	100 191	102 215	100 515	101 869
Motpost avskrivninger	7 273	7 273	7 273	7 273	7 273	6 500	6 233
Sum fordelt til drift (skjema 1B)	111 542	110 712	108 544	107 464	109 488	107 015	108 103
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk (-)	0	0	0	0	0	0	-3 327

Tolga kommune – kommune med tæl

6.1.2 Driftsoversikt 2017-2020, budsjettskjema 1 B

Virksomhet/sector:	Budsjett	Økonomiplan			Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
	2017	2018	2019	2020	2016	2016	2015
(tall i 1000 kr)							
Politisk	2 461	2 461	2 461	2 461	2 302	2 302	2 180
Rådmann og stab	7 865	7 995	7 795	7 695	7 800	7 800	7 424
Felleskostnader	2 602	2 602	2 602	2 602	2 191	2 150	3 968
Sektor-Samfunnsutvikling	19 416	19 216	19 266	19 066	19 076	18 620	16 976
Sektor-Oppvekst	37 789	37 362	35 994	35 864	36 999	36 989	34 757
Sektor-Velferd	40 184	39 851	39 201	38 551	40 347	38 342	38 560
VAR-område	-774	-774	-774	-774	-1 127	-1 088	-1 201
Kirke og andre trossamfunn	1 999	1 999	1 999	1 999	1 900	1 900	2 012
Sum fordelt drift (fra skjema 1A)	111 542	110 712	108 544	107 464	109 488	107 015	104 676

Tolga kommune – kommune med tæl

6.1.3 Investeringsbudsjett 2017-2020, budsjettskjema 2 A

	<i>Budsjett</i>	<i>Økonomiplan</i>				<i>Rev budsjett</i>	<i>Budsjett</i>	<i>Regnskap</i>
	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2016</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	
(tall i 1000 kr)								
Investeringer i anleggsmidler	14 680	33 000	25 900	830	12 846	12 846	21 394	
Utlån og forskutteringer	360	360	360	360	360	360	2 160	
Kjøp av aksjer og andeler							488	
Avdrag på lån							503	
Dekning av tidligere års udekket							388	
Avsetninger							750	
Årets finansieringsbehov	15 040	33 360	26 260	1 190	13 206	13 206	25 683	
Finansiert slik:								
Bruk av lånemidler	11 531	26 500	19 300	664	10 498	10 498	8 561	
Inntekter fra salg av anleggsmidler							855	
Tilskudd til investeringer	450	0	1 500	0	0	0	9 304	
Kompensasjon av merverdiavgift	2 699	6 500	5 100	166	2 348	2 348	4 535	
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	0	0	0	0	0	0	1 432	
Andre inntekter							0	
Sum ekstern finansiering	14 680	33 000	25 900	830	12 846	12 846	24 687	
Overført fra driftsregnskapet	360	360	360	360	360	360	352	
Bruk av avsetninger							644	
Sum finansiering	15 040	33 360	26 260	1 190	13 206	13 206	25 683	
Udekket(-)/udisponert	0	0	0	0	0	0	0	

Tolga kommune – kommune med tæl

6.1.4 Investeringsbudsjett 2017-2020, budsjettskjema 2 B

Investeringsprosjekt	År	Investeringsramme	Lån	Tilskudd	Fond	Driftsm/MVA	Salg anleggsmidler
Oppgradering av bredbånd	2017	500	500				
Gatelys	2017	1 000	800			200	
Utbedringer kommunale boliger	2017	1 000	800			200	
Dølmotunet – restaurering av fjøstak, låvebrua mm	2017	375	150	150		75	
Kommuneplanens arealdel	2017	300	240			60	
Tolgensli – infrastruktur	2017	1 000	800			200	
Kommunehuset – brannvarsling, alarm og nøkkelsystem	2017	350	280			70	
Ventilasjonsanlegg og oppgraderinger Tolga Helsecenter	2017	2 600	2080			520	
Trafikksikkerhetstiltak – Vingelen	2017	1 600	980	300		320	
Lagerhall uteseksjon	2017	550	440			110	
Oppgraderinger – kommunehuset	2017	1 000	800			200	
Detaljplanlegging – ny barnehage og nytt kulturhus	2017	350	280			70	
Tak på Tolga Kirke	2017	500	500				
Energisparingsprosjektet	2017	181	181				
Totalt 2017		11 306	8 831	450		2 025	
Utbedringer kommunale boliger	2018	1 000	800			200	
Gatelys	2018	700	560			140	
Tolgensli – infrastruktur	2018	1 000	800			200	
Kommuneplanens arealdel	2018	300	240			60	

Tolga kommune – kommune med tæl

Nye barnehage og nytt kulturhus	2018	27 000	21 600			5400	
Tak på Tolga Kirke	2018	500	500				
Totalt 2018		30 500	24 500			6 000	
Nye barnehage og nytt kulturhus	2019	25 000	18 500	1 500		5 000	
Tak på Tolga Kirke	2019	400	400				
Ny bil teknisk	2019	250	200			50	
Totalt 2019		25 650	19 100	1 500		5 050	
Garasje teknisk – nye porter	2020	230	184			46	
Lift teknisk	2020	600	480			120	
Totalt 2020		830	664			166	

Tolga kommune – kommune med tæl

6.1.4 Investeringsbudsjett 2017-2020, budsjettskjema 2B– VAR (selvkost)

Investeringsprosjekt	År	Investeringsramme	Lån	Tilskudd	Fond	Driftsm/MVA	Salg anleggsmidler
Vingelen rensesepark – nytt basseng	2017	125	100			25	
Sandfilter – Vannverk	2017	1 875	1500			375	
Ledningsanlegg – Vingelen	2017	562	450			112	
Utbedringer av vannkummer og hovedledningsnett - vannverk	2017	562	450			112	
Prøveboring - grunnvannsbrønn	2017	250	200			50	
Sum 2017		3374	2700			674	
Hovedplan – vann og avløp	2018	437	350			87	
Oppgraderinger – Tallsjøen	2018	1 250	1000			250	
Ny traktorhenger	2018	250	200			50	
Ny slamvogn	2018	562	450			112	
Sum 2018		2500	2000			500	
Tak – høydebasseng på vestsiden	2019	250	200			50	
Sum 2019		250	200			50	

6.2 Gebyr og betalingssetser

Gebyr og betalingssetser	Satser	Nye setser
Skoler	2016	2017
SFO Foreldrebetaling (Før skoletid)	1-5 timer pr uke: kr 120,- pr time	Mandag-Fredag kr 120,- pr dag Onsdag – 2 ganger i måneden kr 330,-
SFO Foreldrebetaling (Etter skoletid)	6-14 timer pr uke: kr 120,- pr time	Tolga: Mandag-Fredag kr 240,- pr dag Vingelen: Mandag-Fredag kr 300,- pr dag (Vingelen har oppe 0,5 timer lenger enn Tolga)
SFO Foreldrebetaling (Full plass)	15-25 timer pr uke: kr 120,- pr time	Tolga kr 2120,- Vingelen kr 2430,-
SFO Foreldrebetaling	Måltidsbetaling for elever med gratis SFO og som ønsker å delta ved måltid i SFO: Kr 10,- pr måltid	Måltidsbetaling for elever med gratis SFO og som ønsker å delta ved måltid i SFO: Kr 10,- pr måltid
SFO Foreldrebetaling	Det betales for 10 måneder pr. år. Ingen søskenmoderasjon. Matpenger kommer i tillegg.	Det betales for 10 måneder pr. år. Ingen søskenmoderasjon. Matpenger kommer i tillegg.
Kulturskolen		
Kulturskolen	Ved påmelding binder en seg til et halvår om gangen. Oppsigelse av plass må skje senest den 15. før neste måned starter.	Ved påmelding binder en seg til et halvår om gangen. Oppsigelse av plass må skje senest den 15. før neste måned starter.
Kulturskolen	Undervisning: kr 1400,- per halvår	Undervisning: kr 1450,- per halvår
Kulturskolen	Undervisning i store gruppe: kr 700,- per halvår	Undervisning i store gruppe: kr 700,- per halvår
Kulturskolen	Undervisning i judo: Kr 700,- per halvår	Undervisning i judo: Kr 725,- per halvår
Kulturskolen	Musikk fra livets begynnelse: kr 850,- for 10 ukers kurs	Musikk fra livets begynnelse: kr 880,- for 10 ukers kurs
Kulturskolen	De som blir tatt opp som elever forplikter seg økonomisk for et halvt år. Du blir betraktet som elev inntil ny skriftlig oppsigelse av plassen foreligger. Frist for oppsigelse: høst 15. juni. Vår 15. desember	De som blir tatt opp som elever forplikter seg økonomisk for et halvt år. Du blir betraktet som elev inntil ny skriftlig oppsigelse av plassen foreligger. Frist for oppsigelse: høst 15. juni. Vår 15. desember
Kulturskolen	Søskenmoderasjoner tas inn fra 2.disiplin i familien. 1.elevplass full pris	Søskenmoderasjoner tas inn fra 2.disiplin i familien. 1.elevplass full pris

Tolga kommune – kommune med tæl

	2.elevplass 25 % reduksjon 3.elevplass 25 % reduksjon 4., 5. etc 25 % reduksjon	2.elevplass 25 % reduksjon 3.elevplass 25 % reduksjon 4., 5. etc 25 % reduksjon
Kulturskolen	Det betales kr 170,- per halvår i instrumentleie. Ønsker eleven å leie flere instrumenter enn hovedinstrumentet sitt, koster også det kr 170,- pr halvår.	Det betales kr 175,- per halvår i instrumentleie. Ønsker eleven å leie flere instrumenter enn hovedinstrumentet sitt, koster også det kr 175,- pr halvår.
Barnehage		
Foreldrebetalingssatser	<u>Heldagstilbud:</u> 5 dager pr uke kr 2.655,- 4 dager pr uke kr 2.350,- 3 dager pr uke kr 1.800,-	<u>Heldagstilbud:</u> 5 dager pr uke kr 2.730,- 4 dager pr uke kr 2.620,- 3 dager pr uke kr 1.965,-
Foreldrebetaling	For alle barnehageplassene betales det for 11 måneder pr år. (Det betales halv sats juli og august måned).	For alle barnehageplassene betales det for 11 måneder pr år. (Det betales halv sats juli og august måned).
Søskenmoderasjon	Det er 30 % reduksjon i betalingen for 2.barn og 50 % for 3.barn eller flere barn. Kjøp av en enkelt dag for et barn koster kr 200,- pr dag (ingen søskenmoderasjon). Kostpenger kommer i tillegg og fastsettes av barnehagene sjøl og til sjølkost.	Det er 30 % reduksjon i betalingen for 2.barn og 50 % for 3.barn eller flere barn. Kjøp av en enkelt dag for et barn koster kr 200,- pr dag. Ingen søskenmoderasjon.
Reduksjon av foreldrebetaling		Foreldre/foresatte kan søke om reduksjon i foreldrebetalingen når husholdningens samlede skattepliktige kapital- og personinntekt er under kr 500 500. Foreldre/foresatte kan søke om å få 20 timer gratis oppholdstid for alle 3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, når husholdningens samlede skattepliktige kapital- og personinntekt er under kr 405 000 Fra 1. august 2017 blir inntektsgrensen kr 428 000.
Matpenger		5 dager pr uke kr 300,- 4 dager pr uke kr 240,- 3 dager pr uke kr 180,-

Tolga kommune – kommune med tæl

Pleie- og omsorgstjenester		
Pleie- og omsorgstjenester	Langtidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumsatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.	Langtidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumsatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.
Pleie- og omsorgstjenester	Korttidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.	Korttidsopphold i sykehjem: Kommunen krever egenbetaling i henhold til maksimumssatser fastsatt av statlige myndigheter i FOR 1995-04-26 nr 392: Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.
Pleie- og omsorgstjenester	Leie trygghetsalarm: Leiesatsen settes til kr 180,- pr måned	Leie trygghetsalarm: Leiesatsen settes til kr 200,- pr måned
Pleie- og omsorgstjenester	Middagslevering til hjemmeboende: Pris pr middag settes til kr 85,- Tørr-mat til beboere omsorgsleilighet(frokost-kveldsmat inkl drikke): 30,-	Middagslevering til hjemmeboende: Pris pr middag settes til kr 85,- Tørr-mat til beboere omsorgsleilighet(frokost-kveldsmat inkl drikke): 50,-
Pleie- og omsorgstjenester	Hjemmehjelp (Praktisk bistand): Abonnement: Inntekt under 2 G: Maksimumssats fastsatt i statsbudsjettet i FOR 1992-12-04 nr 915: Forskrift til lov om sosiale tjenester m.v, kap. 8.	Hjemmehjelp (Praktisk bistand): Abonnement: Inntekt under 2 G: Maksimumssats fastsatt i statsbudsjettet i FOR 1992-12-04 nr 915: Forskrift til lov om sosiale tjenester m.v, kap. 8.
Pleie- og omsorgstjenester	Fastsettes i statsbudsjettet?	Fastsettes i statsbudsjettet?
Pleie- og omsorgstjenester	Tilfeldige rekvirenter praktisk bistand (hjemmehjelp praktisk bistand) Kr 200,- pr time	Tilfeldige rekvirenter praktisk bistand (hjemmehjelp praktisk bistand) Kr 200,- pr time
Pleie- og omsorgstjenester	Kr 150,- pr dag(dagtilbud Helblad)	Kr 150,- pr dag(dagtilbud Helblad)
Alkohol		
Skjenkeavgift alkohol enkeltanledninger (ihht til lov, forskrift og alkoholpolitisk handl plan)	Enkeltanledning åpent arrangement: kr 550,- Enkeltanledning lukket arrangement (personlig inviterte gjester): kr 200,- Utvidet skjenketid/ skjenkested (for innehavere	Enkeltanledning åpent arrangement: kr 340,- Enkeltanledning lukket arrangement (personlig inviterte gjester): kr 340,- Utvidet skjenketid/ skjenkested (for innehavere

Tolga kommune – kommune med tæl

	av alminnelig skjenkebevilling): kr 200,-	av alminnelig skjenkebevilling): kr 340,-
Vilt		
Fellingsavgifter hjortevilt (ihht maks. satser fra Nasjonalbudsjett/ DN 2013/14)	Fastsetting av Fellingsavgifter Hjordtevelt for 2016/2017 delegeres til Viltneimnda. Vedtak innen 31.05.16 (ihht maks. satser fra Nasjonalbudsjett).	Fastsetting av Fellingsavgifter Hjordtevelt for 2016/2017 delegeres til Viltneimnda. Vedtak innen 31.05.16 (ihht maks. satser fra Nasjonalbudsjett).
Kulturkontoret		
Lavvo	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Dølmotunet		
Våningshuset	Private lag og lukkede arrangementer; kr. 700 (uten vask) kr. 1000 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.	Private lag og lukkede arrangementer; kr. 750 (uten vask) kr. 1100 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.
Våningshuset	Mindre møter; kr. 300 (uten vask) kr. 450 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.	Mindre møter; kr. 350 (uten vask) kr. 500 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.
Fjøset (med toalettanlegg)	Private lag; kr. 500 (uten vask) kr. 800 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Private lag; kr. 550 (uten vask) kr. 850 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Fjøset (med toalettanlegg)	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Låven (med toalettanlegg)	Private lag; kr. 500 (uten vask) kr. 800 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Private lag; kr. 550 (uten vask) kr. 850 (med vask) Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Låven (med toalettanlegg)	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	Arrangementer; Pris avtales særskilt. Oppvarming avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Eldhuset (med toalettanlegg)	Aktiviteter;	Aktiviteter;

Tolga kommune – kommune med tæl

	kr. 200 (uten vask) kr. 350 (med vask) Oppvarming og energiutgifter for øvrig, avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.	kr. 250 (uten vask) kr. 400 (med vask) Oppvarming og energiutgifter for øvrig, avtales i hvert enkelt tilfelle, og kommer i tillegg til utleieprisen.
Utstillingslokaler Dølmotunet (inkl. toalettanlegg)	Aktiviteter, utstillinger, lukkede arrangementer; kr. 700 (uten vask) kr. 1000 (med vask) Leie over flere dager etter særskilt avtale.	Aktiviteter, utstillinger, lukkede arrangementer; kr. 750 (uten vask) kr. 1100 (med vask) Leie over flere dager etter særskilt avtale.
Parkområdet Dølmotunet, inkl. utescene og toalettanlegg	Grunnpris arrangementer; kr. 1000 Ved inntektsbringende arrangementer kommer i tillegg til grunnpris, prosenter av billettinntekter eller omsetning. Leietaker står for all opprydding etter arrangementet.	Grunnpris arrangementer; kr. 1200 Ved inntektsbringende arrangementer kommer i tillegg til grunnpris, prosenter av billettinntekter eller omsetning. Leietaker står for all opprydding etter arrangementet.
Scenegulv	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Scenetak	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Trosser	Etter særskilt avtale	Etter særskilt avtale
Allaktivitetshus		
Fritidsklubben	Utleie til private lag og arrangementer: kr. 400 (uten vask) kr. 700 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.	Utleie til private lag og arrangementer: kr. 450 (uten vask) kr. 750 (med vask) Prisene inkluderer krus og dekketøy, som må ryddes og settes i oppvaskmaskin etter bruk.
Bibliotek		
Varselgebyr:	Gratis for 1. gangs varsel kr. 30 for 2. gangs varsel kr. 50 for 3. gangs varsel Gratis 1. og 2. gangs varsel for barn til og med 10. trinn.	Gratis for 1. gangs varsel kr. 30 for 2. gangs varsel kr. 50 for 3. gangs varsel Gratis 1. og 2. gangs varsel for barn til og med 10. trinn.
Gebyrer ihht gebyrforskrift for konsesjons- og delingssaker		
Konsesjonssøknader	Gebyr for søknader om konsesjon (ervertillatelse) etter lov av 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. §2 og	Gebyr for søknader om konsesjon (ervertillatelse) etter lov av 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. §2 og

Tolga kommune – kommune med tæl

	§3: kr. 1.530,- pluss 3 promille av den første millionen gebyrpliktig kjøpe- eller leiesum, og 2 promille av det overskytende beløpet, til sammen inntil maksimum kr. 5.050.	§3: kr. 1.530,- pluss 3 promille av den første millionen gebyrpliktig kjøpe- eller leiesum, og 2 promille av det overskytende beløpet, til sammen inntil maksimum kr. 5.050.
	Det skal betales ett gebyr ved søknad om konsesjon for en eiendom selv om der er flere erververe av samme eiendom.	Det skal betales ett gebyr ved søknad om konsesjon for en eiendom selv om der er flere erververe av samme eiendom.
Søknader om delingssamtykke	Søknader om delingssamtykke etter lov om jord av 12. mai 1995 nr. 23 §12 kr. 1.030 for kurante saker. For ukurante saker som krever politisk behandling kr. 2.060.	Søknader om delingssamtykke etter lov om jord av 12. mai 1995 nr. 23 §12 kr. 1.030 for kurante saker. For ukurante saker som krever politisk behandling kr. 2.060.
	Det skal betales ett gebyr selv om søknaden gjelder fradeling av flere tomter eller parseller fra samme eiendom. Det samme gjelder ved såkalte stripeerverv til veiformål og lignende fra flere eiendommer.	Det skal betales ett gebyr selv om søknaden gjelder fradeling av flere tomter eller parseller fra samme eiendom. Det samme gjelder ved såkalte stripeerverv til veiformål og lignende fra flere eiendommer.
Gebyrregulativ for plan- og byggesaksbehandling og oppmålingstjenester		
1. Boligbygg inntil 2 etasjer	For nybygg kr. 6000,- For nybygg med flere leiligheter betales et tillegg pr. ekstra leilighet/hybelleilighet kr. 2000,-	For nybygg kr. 6220,- For nybygg med flere leiligheter betales et tillegg pr. ekstra leilighet/hybelleilighet kr. 2070,-
	For tilbygg, uthus, garasjer o.l. inntil 30 m ² kr. 2500. For overskytende areal kr. 40 pr.m ² . Maksimumsgebyr kr. 4000.	For tilbygg, uthus, garasjer o.l. inntil 30 m ² kr. 2590. For overskytende areal kr. 40 pr.m ² . Maksimumsgebyr kr. 4150.
2. Hytter	For nybygg kr 6000.	For nybygg kr 6220.
	For tilbygg, uthus o.l. inntil 30 m ² kr. 2000. For overskytende areal kr. 40 pr. m ² . Maksimumsgebyr kr. 4000. Når byggesøknad under pkt. 1 eller 2 omfatter både	For tilbygg, uthus o.l. inntil 30 m ² kr. 2070. For overskytende areal kr. 40 pr. m ² . Maksimumsgebyr kr. 4150. Når byggesøknad under pkt. 1 eller 2 omfatter både

Tolga kommune – kommune med tæl

	hovedbygg og uthus o.l., slik at disse kan behandles under ett, reduseres gebyret med kr. 1000.	hovedbygg og uthus o.l., slik at disse kan behandles under ett, reduseres gebyret med kr. 1000.
3. Landbruksbygg	For driftsbygninger, seterhus o.l. kr. 6000.	For driftsbygninger, seterhus o.l. kr. 6220.
	For tilbygg, redskapshus, buer, naust o.l. inntil 30m2 kr. 2500. For overskytende areal kr. 40 pr. m2. Maksimumsgebyr kr. 3060.	For tilbygg, redskapshus, buer, naust o.l. inntil 30m2 kr. 2590. For overskytende areal kr. 40 pr. m2. Maksimumsgebyr kr. 4150.
4. For alle andre kategorier nybygg, samt tilbygg, påbygg, underbygg og hovedombygging	som ikke kommer inn under pkt 1, 2 eller 3, betales følgende gebyrer etter arbeidets totale bruksareal for grunnetasjen:	som ikke kommer inn under pkt 1, 2 eller 3, betales følgende gebyrer etter arbeidets totale bruksareal for grunnetasjen:
	Tiltaksklasse 1 0-50 m2 pr. m2 kr. 43	Tiltaksklasse 1 0-50 m2 pr. m2 kr. 45
	Tiltaksklasse 1 Neste 150 m2 pr. m2 kr. 31	Tiltaksklasse 1 Neste 150 m2 pr. m2 kr. 32
	Tiltaksklasse 1 Neste 200 m2 pr. m2 kr. 25	Tiltaksklasse 1 Neste 200 m2 pr. m2 kr. 26
	Tiltaksklasse 1 Overskytende pr. m2 kr. 20	Tiltaksklasse 1 Overskytende pr. m2 kr. 21
	Tiltaksklasse 2 0-50 m2 pr. m2 kr. 47	Tiltaksklasse 2 0-50 m2 pr. m2 kr. 49
	Tiltaksklasse 2 Neste 150 m2 pr. m2 kr. 36	Tiltaksklasse 2 Neste 150 m2 pr. m2 kr. 37
	Tiltaksklasse 2 Neste 200 m2 pr. m2 kr. 28	Tiltaksklasse 2 Neste 200 m2 pr. m2 kr. 29
	Tiltaksklasse 2 Overskytende pr. m2 kr. 22	Tiltaksklasse 2 Overskytende pr. m2 kr. 23
	Tiltaksklasse 3 0-50 m2 pr. m2 kr. 52	Tiltaksklasse 3 0-50 m2 pr. m2 kr. 54
	Tiltaksklasse 3 Neste 150 m2 pr. m2 kr. 41	Tiltaksklasse 3 Neste 150 m2 pr. m2 kr. 43
	Tiltaksklasse 3 Neste 200 m2 pr. m2 kr. 31	Tiltaksklasse 3 Neste 200 m2 pr. m2 kr. 32
	Tiltaksklasse 3 Overskytende pr. m2 kr. 25	Tiltaksklasse 3 Overskytende pr. m2 kr. 26
	Når arbeidet/søknaden omfatter flere etasjer, betales et tillegg på 50 % av grunnarealtaksten for hver etasje over og under.	Når arbeidet/søknaden omfatter flere etasjer, betales et tillegg på 50 % av grunnarealtaksten for hver etasje over og under.
5. For trinnvis behandling	betales et tillegg pr. trinn ut over 1. på kr. 2000.	betales et tillegg pr. trinn ut over 1. på kr. 2070.

Tolga kommune – kommune med tæl

	Dette gjelder både pkt. 1, 2, 3 og 4.	Dette gjelder både pkt. 1, 2, 3 og 4.
6. Kategorier som ikke kan måles etter grunnflate	For saker etter plan- og bygningslovens §§ 20-1 og 20-2 som ikke kan måles etter grunnflate, eller gjelder forstøtningsmur, innhegning, bruksendring etc., er gebyret for hver sak kr. 2000.	For saker etter plan- og bygningslovens §§ 20-1 og 20-2 som ikke kan måles etter grunnflate, eller gjelder forstøtningsmur, innhegning, bruksendring etc., er gebyret for hver sak kr. 2070.
	For oppgaver som er knyttet til tiltaksklasser er gebyrene for hver sak: Tiltaksklasse 1: kr. 1500. Tiltaksklasse 2: kr. 2000. Tiltaksklasse 3: kr. 2500.	For oppgaver som er knyttet til tiltaksklasser er gebyrene for hver sak: Tiltaksklasse 1: kr. 1550. Tiltaksklasse 2: kr. 2070. Tiltaksklasse 3: kr. 2590.
7. Fornyelse av søknad	Ved fornyelse av tidligere godkjent tiltak må det fremmes ny fullstendig søknad. Nytt fullstendig gebyr vil da også påløpe – jfr pbl § 21-9.	Ved fornyelse av tidligere godkjent tiltak må det fremmes ny fullstendig søknad. Nytt fullstendig gebyr vil da også påløpe – jfr pbl § 21-9.
8. Endringer i forhold til gitt tillatelse (- eller godkjent melding)	Endringer som krever endringsvedtak/ny godkjenning (endring av ansvarsrett etc) kr. 2040.	Endringer som krever endringsvedtak/ny godkjenning (endring av ansvarsrett etc) kr. 2120.
9. Lokal godkjenning av ansvarsrett for foretak	Utgår	
	Utgår	
10. Saksbehandlingsgebyr utslippssaker	For hvert anlegg: Søknad om utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 3000. Søknad om utslippstillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 5100. Mindre endring av utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 1020. Mindre endring av utslippstillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 2040.	For hvert anlegg: Søknad om utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 3110. Søknad om utslippstillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 5290. Mindre endring av utslippstillatelse for anlegg som ikke overstiger 15 PE kr. 1060. Mindre endring av utslippstillatelse for anlegg som overstiger 15 PE kr. 2120.
11. Sakkyndig bistand	Kommunen kan engasjere sakkyndig bistand for nødvendige vurdering av søknader og gjennomføring av kontroll av statiske beregninger, ventilasjonsanlegg og brannteknisk vurdering m.m. For slik	Kommunen kan engasjere sakkyndig bistand for nødvendige vurdering av søknader og gjennomføring av kontroll av statiske beregninger, ventilasjonsanlegg og brannteknisk vurdering m.m. For slik

Tolga kommune – kommune med tæl

	bistand kan det kreves gebyr tilsvarende medgåtte utgifter. Tiltakshaver varsles på forhånd.	bistand kan det kreves gebyr tilsvarende medgåtte utgifter. Tiltakshaver varsles på forhånd.
	Prøver det som er nødvendig for å skaffe til veie de opplysninger kommunen finner nødvendig for å behandle byggesaken, kan utføres for tiltakshaverens regning. Tiltakshaver varsles på forhånd.	Prøver det som er nødvendig for å skaffe til veie de opplysninger kommunen finner nødvendig for å behandle byggesaken, kan utføres for tiltakshaverens regning. Tiltakshaver varsles på forhånd.
12. Behandling av private planforslag	For behandling av private forslag til reguleringsplaner betales kr 25.100 for normale planer, og kr. 31.500 for omfattende planer/planer med planprogram..	For behandling av private forslag til reguleringsplaner betales kr 26.000 for normale planer, og kr. 32.700 for omfattende planer/planer med planprogram..
	For behandling av bebyggelsesplan, og mindre vesentlig planendring betales kr 6.500 for saker delegert rådmann, og kr. 13.000 for saker med politisk behandling.	For behandling av bebyggelsesplan, og mindre vesentlig planendring betales kr 6.740 for saker delegert rådmann, og kr. 13.500 for saker med politisk behandling.
	For behandling av planforespørsel i det faste utvalg for plansaker, og private forslag til mindre vesentlige reguleringsendringer betales kr 3.850.	For behandling av planforespørsel i det faste utvalg for plansaker, og private forslag til mindre vesentlige reguleringsendringer betales kr 3.990.
	Det forutsettes at ferdig vedtatt plan leveres kommunen i digitalt format, og at planens kartdata er i SOSI-format (nivå 4). Der dette ikke er tilfelle og planen må skannes, påkommer et tilleggsgebyr på kr 3 670.	Det forutsettes at ferdig vedtatt plan leveres kommunen i digitalt format, og at planens kartdata er i SOSI-format (nivå 4). Der dette ikke er tilfelle og planen må skannes, påkommer et tilleggsgebyr på kr 3.800.
	Gebyrene innbetales etter 2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker og kommunestyret. Utgifter til offentlige registreringer i forbindelse med reguleringsplan eller bebyggelsesplan, dekkes av regulanten (for eksempel befaring etter lov	Gebyrene innbetales etter 2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker og kommunestyret. Utgifter til offentlige registreringer i forbindelse med reguleringsplan eller bebyggelsesplan, dekkes av regulanten (for eksempel befaring etter lov

Tolga kommune – kommune med tæl

	om kulturminner og lignende). Regulanten skal varsler på forhånd.	om kulturminner og lignende). Regulanten skal varsler på forhånd.
13. Behandling av fradelingssaker etter plan- og bygningsloven	Deling av grunneiendom, 1 ny eiendom kr 2 500. Pr. ny eiendom utover 1 kr 1500.	Deling av grunneiendom, 1 ny eiendom kr 2 590. Pr. ny eiendom utover 1 kr 1550.
14. Saker behandlet av formannskapet/det faste utvalg for plansaker	Dispensasjon fra lov, forskrift eller vedtatt arealplan/reguleringsplan (PBL § 19-2). kr 6.270. Mindre prinsipielle dispensasjonssaker behandlet av rådmann kr. 4.180.	Dispensasjon fra lov, forskrift eller vedtatt arealplan/reguleringsplan (PBL § 19-2). kr 6.500. Mindre prinsipielle dispensasjonssaker behandlet av rådmann kr. 4.330.
15. Spesielle forhold – gebyr for medgått tid	Ved særlige tilfeller hvor det ikke er naturlig å beregne gebyr etter de foranstående satser (urimelig lavt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) legges antall timeverk til grunn. Følgende satser skal nyttes: Kontorarbeide – enkeltperson pr. time: kr 900. Feltarbeide – enkeltperson pr. time: kr 1460. Feltarbeide – målelag pr. time: kr 2830.	Ved særlige tilfeller hvor det ikke er naturlig å beregne gebyr etter de foranstående satser (urimelig lavt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) legges antall timeverk til grunn. Følgende satser skal nyttes: Kontorarbeide – enkeltperson pr. time: kr 930. Feltarbeide – enkeltperson pr. time: kr 1510. Feltarbeide – målelag pr. time: kr 2930.
	I særlige tilfeller (urimelig høyt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) kan rådmannen eller den han bemyndiger, etter søknad redusere gebyret.	I særlige tilfeller (urimelig høyt gebyr i forhold til tidsforbruk ved behandlingen) kan rådmannen eller den han bemyndiger, etter søknad redusere gebyret.
16. Seksjonering	For behandling og registrering av eiendomsseksjonering betales et utgangsgebyr på kr 4.080. I tillegg betales et gebyr for hver seksjon på kr 1.020.	For behandling og registrering av eiendomsseksjonering betales et utgangsgebyr på kr 4.230. I tillegg betales et gebyr for hver seksjon på kr 1.060.
17. Ulovlige tiltak og pålegg etter plan- og bygningsloven	For kommunens arbeid med ulovlig byggesak skal det betales gebyr på kr 5.100. I tillegg kan kommunen kreve dekning av sine kostnader til sakkyndig bistand.	For kommunens arbeid med ulovlig byggesak skal det betales gebyr på kr 5.290. I tillegg kan kommunen kreve dekning av sine kostnader til sakkyndig bistand.

Tolga kommune – kommune med tæl

18. Gebyr for sakkyndig bistand	Kommunen kan i særlige tilfeller rekvirere sakkyndig bistand for å gjennomføre nødvendig tilsyn i samsvar med reglene i plan- og bygningslovens §§ 33-1 og 25-2 andre ledd. For slik sakkyndig bistand kreves et tilleggsgebyr i tillegg til konsulentutgifter på kr. 1.680.	Kommunen kan i særlige tilfeller rekvirere sakkyndig bistand for å gjennomføre nødvendig tilsyn i samsvar med reglene i plan- og bygningslovens §§ 33-1 og 25-2 andre ledd. For slik sakkyndig bistand kreves et tilleggsgebyr i tillegg til konsulentutgifter på kr. 1.740.
19. Tillegg for mangelfull søknad	Kr. 1.010 i gebyr i saker hvor det blir merarbeid på grunn av mangelfull søknad. Dvs. i saker hvor det må skrives brev til søker/ tiltakshaver om tilleggsdokumentasjon. Dette gjelder også saker hvor estetikk er dårlig dokumentert og hvor det er nødvendig med befaring før søknaden behandles.	Kr. 1.050 i gebyr i saker hvor det blir merarbeid på grunn av mangelfull søknad. Dvs. i saker hvor det må skrives brev til søker/ tiltakshaver om tilleggsdokumentasjon. Dette gjelder også saker hvor estetikk er dårlig dokumentert og hvor det er nødvendig med befaring før søknaden behandles.
20. Avgjørelser eller uttalelser fra andre myndigheter	For innhenting av tillatelse, samtykke eller uttalelse fra annen myndighet etter plan- og bygningslovens § 21-5 kreves et gebyr pr. myndighet på kr. 1280.	For innhenting av tillatelse, samtykke eller uttalelse fra annen myndighet etter plan- og bygningslovens § 21-5 kreves et gebyr pr. myndighet på kr. 1.330.
Gebyrer for arbeider etter matrikkellov i Tolga kommune		
1. Gebyrer	Gebyrer for arbeider etter matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:	Gebyrer for arbeider etter matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:
1.1 Oppretting av matrikkelenhet		
1.1.1 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn. Oppretting av grunneiendom og festegrund	areal fra 0 – 500 m ² kr 13.570. areal fra 501 – 2000 m ² kr 15.640. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. kr 1.110.	areal fra 0 – 500 m ² kr 14.070. areal fra 501 – 2000 m ² kr 16.220. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. kr 1.150.
1.1.2 etablering av matrikkelenhet. Etablering av grunneiendom og festegrund a) Areal fra 0-500 m ² :	Kr 13 570,- Kr 15 640,-	Kr 14.070,- Kr 16.220,-

Tolga kommune – kommune med tæl

b) Areal fra 501-2000 m ² :	Kr 1 110,-	Kr 1.150,-
c) Areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt daa inntil 10 daa.	Kr 22 550,-	Kr 23.380,-
d) Over 10 daa etter medgått tid, minstegebyr:	Kr 8 200,-	Kr 8 500,-
Punktffeste innmål:		
1.1.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon areal fra 0 – 50 m ² kr 5.570. areal fra 51 – 250 m ² kr 8.370. areal fra 251 – 2000 m ² kr 15.640. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. Kr 1.110.	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon areal fra 0 – 50 m ² kr 5.780. areal fra 51 – 250 m ² kr 8.680. areal fra 251 – 2000 m ² kr 16.220. areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da. Kr 1.150.
1.1.4 Oppretting av anleggseiendom	Gebyr som for oppretting av grunneiendom. volum fra 0 – 2000 m ³ kr 15.640. volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³ . kr 1.110.	Gebyr som for oppretting av grunneiendom. volum fra 0 – 2000 m ³ kr 16.220. volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³ . kr 1.150.
1.1.5 Registrering av jordsameie etter medgått tid med minstegebyr	Kr 2870,-	Kr 2.980,-
1.2 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning. Etablering av ny matrikkelenhet.	Kr 2870,-	Kr 2.980,-
1.2.1 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering	Utgår	Utgår
1.3 Grensejustering og makeskifte		
1.3.1 Grunneiendom, festegrund og jordsameie:		
a) areal fra 0-250 m ²	Kr 4 400,-	Kr 4.560,-
b) areal fra 251-500 m ²	Kr 5430,-	Kr 5.630,-
Anleggseiendom:		
a) Volum fra 0-250 m ³	Kr 4 400,-	Kr 4.560,-
b) Volum fra 251-1000 m ³	Kr 5 430,-	Kr 5.630,-
Arealoverføring:		
Grunneiendom, festegrund og jordsameie:		
a) Areal fra 0-250m ²	Kr 11 160,-	Kr 11.570,-

Tolga kommune – kommune med tæl

b) Areal fra 251-500 m ² c) Arealoverføring pr nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på: Anleggseiendom:	Kr 15 640,- Kr 2 220,- a) Volum fra 0-250 m ³ Kr 11 160,- b) Volum fra 251-500 m ³ Kr 15 260,- c) Volumoverføring pr nytt påbegynt 500m ³ medfører en økning i gebyret på Kr 2 220,-	Kr 16.220,- Kr 2.300,- Kr 11.570,- Kr 15.820,- Kr 2.300,-
1.5 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning:	a) For inntil 2 punkter Kr 3 900,- b) For overskytende grensepunkter, pr. punkt Kr 1 110,-	Kr 4.040,- Kr 1.150,-
1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter	a) For inntil 2 punkter Kr 4 930,- b) For overskytende grensepunkter, pr. punkt Kr 1 680,-	Kr 5.110,- Kr 1.740,-
Matrikkelforbedring: Klarlegging, merking og måling av grenser for eiendom som ligger i matrikkelen, men som <u>ikke</u> er kartlagt (eller kun kartlagt som sirkeleiendom)	Ny a) For inntil 2 punkter Kr 2050,- b) For overskytende grensepunkter, pr. punkt Kr 510,-	Kr 2.130,- Kr 530,-
1.7 Privat grenseavtale:	a) For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde Kr 2 870,- b) For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde Kr 550,-	Kr 2.980,- Kr 570,-
1.8 Urimelig gebyr	Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt	Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt

Tolga kommune – kommune med tæl

	til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr. Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.	til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr. Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.
1.9 Betalingstidspunkt	Gebyret kreves inn forskuddsvis.	Gebyret kreves inn forskuddsvis.
1.10 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken	Gjør rekvierten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.	Gjør rekvierten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.
1.11 Utstedelse av matrikkelbrev	Matrikkelbrev inntil 10 sider kr 200,- Matrikkelbrev over 10 sider kr 380,- Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.	Matrikkelbrev inntil 10 sider kr 210,- Matrikkelbrev over 10 sider kr 390,- Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.
1.12 Merkemateriell	Utgifter til nødvendig merkemateriell for grenser og annet er inkludert i ovennevnte priser.	Utgifter til nødvendig merkemateriell for grenser og annet er inkludert i ovennevnte priser.
1.13 Kostnader for saksbehandling og tinglysing	Kostnader for saksbehandling og tinglysing kommer i tillegg til ovennevnte priser.	Kostnader for saksbehandling og tinglysing kommer i tillegg til ovennevnte priser.
1.14 Uttrekk og utlevering av eiendomsopplysninger	Stor meglerpakke kr 2000,- Liten/ordinær meglerpakke kr. 1500,-	Stor meglerpakke kr 2.070,- Liten/ordinær meglerpakke kr. 1.550,-
Gebyrer for avløp, septikkslam og renovasjonsgebyr		
Avløp	Satser før mva	Satser før mva
Abonnementsgebyr	Kr 1 465,-	Kr 1 522,-
Avløpsgebyr fritidshus	Kr 1 702,-	Kr 1 775,-
Avløpsgebyr driftsbygninger m/melkeproduksjon	Kr 3 405,-	Kr 3 551,-
Avløpsgebyr driftsbygninger uten melkeproduksjon	Kr 1 702,-	Kr 1 775,-
Avløpsgebyr næring 400 m ³	Kr 13 611,-	Kr 14 624,-

Tolga kommune – kommune med tæl

Avløpsgebyr næring 500 m ³	Kr 17 014,-	Kr 18 280,-
Avløpsgebyr bolig <80m ² (150 m ³)	Kr 5 103,-	Kr 5 330,-
Avløpsgebyr bolig 80- 120 m ² (200 m ³)	Kr 6 806,-	Kr 7 109,-
Avløpsgebyr bolig >120m ² (300 m ³)	Kr 10 210,-	Kr 10 665,-
Avløpsgebyr etter vannmåler pr m ³	Kr 35,-	Kr 37,-
Tilknytningsgebyr avløp	Kr 11 000,- uansett størrelse.	Kr 11 000,- uansett størrelse.
Slamrenovasjon		
Slamgebyr, tømning hvert 2.år	Kr 1 545,-	Kr 1 545,-
Slamgebyr, tømning hvert 4.år	Kr 773,-	Kr 773,-
Slamgebyr, tømning hvert år	Kr 3 089,-	Kr 3 089,-
Slamgebyr fritidsbolig	Kr 773,-	Kr 773,-
Minirensanlegg og tette tanker	Kr 773,-	Kr 773,-
Renovasjon		
Renovasjonsgebyr, standardabonnement	Kr 3 048,-	Kr 3 048,-
Renovasjonsgebyr, fritidsbolig	Kr 791,-	Kr 791,-
Renovasjonsgebyr, miniabonnement	Kr 2 466,-	Kr 2 466,-
Vann		
Person	Kr 1 296,-	Kr 1 346,-
Kyr	Kr 325,-	Kr 338,-
Kviger/kalv	Kr 130,-	Kr 135,-
Hest	Kr 325,-	Kr 338,-
Sau	Kr 86,-	Kr 90,-
Vannmåler	22 m ³	23 m ³
Abonnement	Kr 650,-	Kr 677,-
Tilknytningsavgift	Kr 1350,-	Kr 1350,-
Husleie boliger og leiligheter		
Husleien prisjusteres i samsvar med endring i konsumprisindeksen i tida etter siste leiefastsetting.jf. husleieloven §4-2. Nye kontrakter inngås i henhold til retningslinjer i boligplan.		